

Tárgy postai
plátte in num.
No. 124.712 929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada
de Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 18.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 118, negyedévre 320, fél-
évre 590, egészévre 1200 lej. E
földre: Havonta 1, negyedé-
vélére 5, egészévre 10 dollár. Hirdet-
ések díjazás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánáti
szolidaritás egyetlen napilapja. Cik-
keinek átányomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk.
Szerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős
szerkesztő Jámber Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantiu Nr. 7.

Ara 5 lej

Péntek, 1932 okt. 28.

5693. ÉV **XV. ÉVI.**
THISRI 26. **244. SZÁM**

Titulescu a lejtőn

A román diplomácia csodagyermeké be-
került a belpolitika taposómalmába.
Amíg a londoni követségben székelt,
vagy Biarritzban üdült, a mindent meg-
szépítő távolság a nagy államférfi gló-
riáját vona mongolszábasú feje köré.
Csak szuperlatívuszokban lehetett meg-
emlékezni róla.
Most azonban Bukarest a székhelye és
a főváros nem tűri a tekintélyeket.
Titulescut, aki valóságos kinevezte
magát a Maniu-kormány külügyminiszte-
révé, közönséges turpisságon csipta rajta
a közvélemény.
A kitűnő külügyminiszter, a ragyogó
szónok és felülmúlhatatlan pozór — félre-
vezette saját kormányát.
Ferdített, amikor azt mondta, hogy az
orosz-román kérdésben Herriot egyetért
vele. Mert az igazság az, hogy a francia
miniszterelnök Vaidával értett egyet.
És hamisított, midőn megnyirbálva és
megcsontítva továbbította a román la-
pokhoz a francia kormány hivatalos lap-
jának egy igen fontos cikkét, Amelyből
ismételtén kiderült, hogy Vaidának és
nem neki van igaza.
Titulescu egyelőre erősnek érzi magát.
Tíz nap óta külügyminiszter és ezalatt
készszer mondott le, abban a tudatban,
hogy lemondását amugysem fogadják el.
Ki tudja mi lesz, ha harmadszor is le-
mond?

A legújabb művészet

Mégis csak igaza van annak a bölcsek és
főltöbbség optimista felfogásnak, hogy
nincs olyan kár, aminek haszna ne volna.
A gazdasági válság emberek millióit
találta a legkétségbeesettebb nyomorba,
egzisztenciák százait tette tönkre, el-
lapisította s elkeselyesítette a civilizációt,
kátyuba vitte a kultúrát, az irodalmat, a
művészi termelést, a színpadot és min-
dent, amiért élni érdemes volt.
Mindez azonban — úgy látszik — nem
volt hiábavaló.
A nagy romokon új élet sarjad, a
deklaszálódott szellemi és művészi élet
kiszikkadt tarlóján egy új művészet, egy
új műfaj nemes virága bimbózik, mely kár-
pótolni hivatott bennünket mindazokért
az értékekért, amelyeket a mai emberiség
elvesztett, helyesebben veszni hagyott.
Az új műfaj neve: yo-yo-művészet.
Mert Párizsban immár művészeti ágga
magasztosult a szellemi szegénységnek, az
izlésheli elferdülések, a civilizáció és
kultúra csődjének eme primitív bizony-
sága és dokumentuma.
Munkából, gondolatból, alkotásból nem
lehet immár megélni.
De meg lehet élni a yo-yo művészetét
hirdető és idomító „tehetségből” és világ-
rengető készségekből.
Nincs tehát semmi baj; amiért érde-
mes volt élni, elpusztult ugyan, de he-
lyette kárpótlásként kaptuk, mint jelen-
kori emberiségünk legfőbb kincsét és
élvívőjét: a yo-yo művészetét.
Boldogok a lelki szegények, mert övük
a yo-yo-művészet mennyországa.

Éljen az alkohol!

Amerikában nagy öröm készül.
Az istenadta nép szava, mely tudva-
levőleg az Isten szava is egyben, új elnök-
köt készült ültetni a washingtoni Fehér
palotába.
A leendő új elnököt Rooseveltnek hív-
ják és arról nevezetes, hogy eltörölni ké-
szül a prohibíciót.
Már pedig a prohibíció eltörlése nem
lebecsülendő ajándék egy olyan népnél,
amelynek soraiban több mint huszmillió
ember lézeng munka nélkül és éhesen.
Roosevelt, ha elnök lesz, épúgy nem
tud majd kenyeret adni ezeknek a töme-
geknek, mint ahogyan Hoover nem tudott
és nem is akart adni.
Roosevelt okosabb Hoovernél, mert rá-
jött arra a nagy titokra, hogy aki a nép-
nek kenyeret nem tud adni, az legalább
alkoholt biztosítson a számára.
Mert az alkohol olcsó, az alkohol má-
morba ringat, az alkohol butít és legalább

Megérkezett Londonba az éhség- sereg

London, október 27. A nagy londoni éhségfelvonulás első felvonulása meg-
kezdődött, tegnap este megérkezett Londonba a felvonulásban résztvevő
munkanélküliek legnagyobb része. Az ország minden részéből jöttek munka-
nélküli küldöttek, hogy tüntessenek a fővárosban a munkanélküli segélyek
csökkentése ellen. Szerda este tíz óráig mintegy 1800 munkanélküli érkezett
a londoni külvárosokba, ahol a munkásszervezetek küldöttségei fogadták őket
vacsorával. A munkanélkülieket üresen álló városi házakban szállásolták el.
Az első nagy tüntető felvonulás csütörtök délután lesz a Hyde-parkban.

Moszkva, Párizs és Varsó szövetkeztek Titulescu szovjetpolitikája ellen

A Köln-sche Zeitung feltűnésteltő cikke az orosz román tárgyalásokról

Berlin, október 27. A „Kölnische
Zeitung” érdekes cikkben foglalkozik
Oroszország és a többi európai államok
diplomáciai viszonyával. A lap Litvi-
novnak a román-orosz megnevezés
ügyében folytatott tárgyalásai kap-
csán megállapítja, hogy a megnevezés
szerepéről Párizs, Moszkva és Varsó részvételével blokk
alakult a román diplomáciával és ki-
lönösképpen Titulescu álláspontjával
szemben. Nem kevesebb, mint husz
megoldási lehetőséget kínáltak fel ezek
a hatalmak Romániának, amelyek ki-
elégíthették volna a román kormányt

annyra, hogy végre megkösse a meg-
nevezés egyezményét.
Párizsban — teszi hozzá a lap —
most divat az orosz térképen való tán-
colás. A Kölnische Zeitung biztatja
a német kormányt, hogy csinálja ezt a
játékot. Németország számára ez a já-
tékok viszonylag könnyű, mert a rafaloi
szerepére támaszkodhatik. Sajnos
azt Moszkvában aláírt jegyzőkönyvet
amely meghosszabbítja az orosz-német
barátság szerződés érvényességét, a
Reichstag feloszlatása miatt még nem
lehetett ratifikálni.

Még össze sem ült a világgazda- sági konferencia,

máris összevezett az angol megbízott Macdonalddal és vissza- adta megbízatását

London, október 27. Sir Walter Layton,
a világgazdasági konferencia előkészítő
bizottságának angol megbízottja meg-
bízatását visszaadta. Layton elhatáro-
zását részletesen megokolja Macdonaldhoz
intézett levelében, amelyben arra utal,
hogy három hónappal ezelőtt, amikor
megbízatását elfogadta, nem tudhatta,
hogy a konferencia várható eredményét
az angol kormány politikájával kérdése-
síti teszi. Minthogy azonban az angol pénz
ügyminiszterrel folytatott tárgyalása
feltárta előtte azt az áthidalhatatlan szak-
adékot, amely a kormány felfogása és
az ő meggyőződése között tátong, céltal-
annak tartja megbízatásának továbbra vál-
lalását. Minden kísérlet — írja Layton
—, amely arra irányul, hogy a font stabi-
lizálását keresztülvívgyék anélkül, hogy a
kereskedelmi problémák meg lennének
oldva, sikertelenségre van kárthatva.
Nekem személy szerint nincs bizalmam
ahhoz, hogy a gazdasági kérdéseket a
kormány azon az uton, amelyen jelenleg
halad, meg tudja oldani. A világkereske-
delmi politika radikális változásához szük-
séges iniciatíva hiánya miatt nem látom

semmi lehetőségét annak, hogy ez a vi-
lágazdasági konferencia bármilyen ered-
ményt elérjen.

Macdonald válaszában sajnálkozásá-
nak ad kifejezést, hogy Layton vissza-
lépett és reméli, hogy később mégis lehet
sége lesz az együttműködés. Macdonald
azt hiszi, hogy a kettejük közt felmerült
véleménykülönbség csupán a tempó kü-
lönbsége, amely azonban nemcsak Ang-
liától függ, hanem a többi államok gaz-
dasági politikájától is.

— A szovjet az orosz-angol kereskedel-
mi szerződés felmondása miatt visszavon-
ta megrendeléseit az angol hajógyárak
től, Londonból jelentik: A szovjet az
orosz-angol kereskedelmi szerződés fel-
mondása miatt visszavonta az angol haj-
gyáraknak adott megrendeléseit. Ugy
hírlik, hogy a hajókat az oroszok fran-
cia és olasz hajógyárakban fogják meg-
építtetni. Orosz részről további meg-
törölt intézkedések is várhatók a kereske-
delmi szerződés felmondása miatt.

ideig-órásig megbékélté teszi a nyomorgó
embert sorsával.

Van még ezenfelül egy másik előnye is
az alkoholnak.
Nevezetesen az, hogy az emberi szer-
vezetet teljesen ellenállóképtelenné teszi a
gyorsan pusztító betegségekkel szemben.
Minél fogva a prohibíció megszüntetése
Amerikában lehetővé fogja tenni, hogy a
felesleges, a plutokrácia szánzáit és ki-
látásait zavaró munkanélküli tömegek
minél gyorsabban és minél zajtalanabban

távzohassanak el az élők sorából.

És úgy látszik, maguk az amerikai
tömegek is ezen a nézetben vannak, hogy
jobb ma egy kis alkoholmámor, melyhez
könnyen és olcsón lehet férközni, mint az
elszánt és terhes küzdelem, mely a jövő
megjavítását tüzi ki feladatául.
Ebben a felfogásban méltóan találnak
egymásra az amerikai tömegek és jö-
vendő elnökök: Roosevelt, aki dicsőségét
és politikai karrierjét ime az alkoholnak
fogja köszönhetni.

VILÁG TÖKRÉ

750 új találmány a civilizáció frontján

Minden felfedezés, a legjelentéktelenebbnek látszó is, forradalmi aktus. Fel-
fedezték a „biztonsági tűt” és a villany-
vasalót, a fagyaltgépet, a krómtalpat, a
könnyű motort, feltalálták a linoleumot.
Észrevétlenül életünkbe igazították őket és
könnyítettünk életünkön. Nem is szólva
a nagyjelentőségű találmányokról; mező-
gazdasági, szövő és közlekedési gépekről,
amelyek a társadalom képét évről-évre
alakítják. Egyelőre a találmányok ki-
hajtják a termelésből a dolgozókat mil-
lióit, de ez csak időleges állapot lehet.
Mihelyt helyreáll a társadalmi erők egyen-
súlya, a találmányok áldással fognak át-
változni. Kevesebb fizikai munka hárul
az egyesekre és több idő a kiélési lehe-
tőségek kiaknázására. Az igavonóból em-
ber lesz, egyén, aki örülhet a létnek; a
találmányok a boldogság forrásaivá vál-
nak.

Londonban most nyílt meg a Central
Hallban a szabadalmak kiállítása. Ötszáz-
hetven férfi és nő állította ki szabadal-
mait, amelyeknek száma pontosan 750-re
rug. Jellemző a kiállításra, hogy első
helyre tették azokat a találmányokat,
amelyek a magányos emberek életét köny-
nyítik meg: az agglégényekét és az agg-
szüzekét. A kiállítás rendezői számítottak
a fejlődésnek azzal a tényével, hogy a
házasságok, legalább is belátható időn
belül, amíg a krízis tart — hanyatló
tendenciát fognak felmutatni. Az első
nagyteremben ördögös butorok vannak
kiállítva. Egy butordarab, mely amikor
az ember látja: könyvszekrény, de a kö-
vetkező pillanatban egy nyomásra át-
alakul ruhaszekrényre, egy második nyo-
másra íróasztallá. Egy másik butordarab
első látásra kerevet, második nyomásra ágy,
második nyomásra mosdó, de nem régi-
módi és egyszerű, hanem olyan, amely-
ben percek alatt melegvizet lehet előállí-
tani. A szomszédos teremben megint csak
a magányos ember kényelmét szolgáló
találmányokat állították ki. Egészen
komplikált és mégis egyszerű főződe-
nyek, persze villamoserőre konstruálva.
Nem kell semmiféle konyhai szakértelem
hozzá, az edényen pontosan meg van je-
lölve mennyi nyersanyagot kell belé ten-
ni, egy kapcsolás, néhány percnyi várás
és kész az illatos, fűszerezett, egészséges,
ízes reggeli, uzsonna vagy ebéd.

A kiállítás következő termében a fiatal
házasságokról gondoskodnak a találmányok.
Mert a rossz gazdasági viszonyok elle-
nére is akadnak olyanok, akik még tehe-
tik és olyanok, akikben van elég elszánt-
ság a családalapításra. A bébi javára tör-
tént itt gondoskodás. A fiatal anyát meg-
kímélik a szoptatástól, olyan anyaggal
traktálják a kicsikét, amely teljesen
egyenértékű, számos esetben még jobb
is az anyatejnél. A hajlítható és töretlen
„üveg” egytuttal játékszerűl szolgál a ki-
csinynek, akinek sem táplálkozás előtt,
sem utána nem lesz oka versenyezni a
nagybőgővel. A háziasszony munkájának
megkönnyítését célozza egy edénytisztító
találmány. Percek alatt lehet elvégezni
vele azt, amihez eddig órák kellettek. Az
asszony, ha arra szorul, hogy a takaré-
kosság szempontjai szerint vezesse ház-
tartását, ugyszólván egész napját ott
tölti a konyhában, petyhüdté teszi arcát,
magába szívja a szén mérgeit, gyorsan
elfonnyad. A férje kegyeit kell hajszo-
lnia fiatal éveiben, mert a konyha lerom-
bolja üdeségét. Forradalmi jelentőségű
találmány tehát mindaz, ami a konyha
körül könnyítést jelent. Az asszony
megmaradhat üdének és amelletz gondo-
san, bizonyára takarékosabban is lát-
hatja el háztartását. Légnymásra kon-
struált apró gépek segítségévé ideális
tisztaságot lehet teremteni a konyha kö-
rül. Azt is el lehet érni velük, hogy a
konyhában soha légy és bogár meg nem
jelenik.

A sok száz találmány között természe-
tesen nagy szerepe van a szórakozás cél-
jait szolgálóknak. Rogowski lengyel kom-
ponista egy új sakkjátékot talált ki. A

mezőnek 81 kockája van. Mind a két fél egy paraszttal és egy „diktátorral” több figura felett rendelkezik. A diktátornak ugyanolyan lépései vannak, mint a királynőnek, azonfelül még egy lógrása is. A sakkjáték komplikáltabbnak látszik, de egyszerűbb és szórakoztatóbb. Asztali játék a „goffet”, amely magában egyesíti a golfot, a billiárdot és más asztali sportokat. Husz találmány a gyermekek szórakoztatására szolgálja. Egy apró bábu, bajadér formájú, ráerősíthető bármelyik grammofonlemezre és a kis gumból való nőske taktusra táncolja a legszolidabb és a legmodernebb táncokat. Egy zongora konstruktor találmánya teljesen feleslegessé teszi a nagy helyet igénylő zongorát. Olyan pianót konstruált, amelyet egy kézitáskában kényelmesen lehet szállítani egyik helyről a másikra, akárcsak egy hordozható írógépet. Igaz, hogy csak 32 billentyűje van, de ezek olyan gyönyörűen hangzanak, mint egy metalfőn. Az új zongora egyébként nem kerül többé egy rendes írógépénél, amelynek ára Angliában most 15—16 font.

Szenzációja a kiállításnak a „Dynamphere”. Ez egy apró jármű, amely fogaskerekek és rugók segítségével hozható működésbe. Nincs annyi munka vele, mint egy biciklivel, nincs motorja, ellenben ha a láb és kéz állandóan működésben van, sokkal biztonságosabb és könnyebb vele a közlekedés, mint akármelyik kis autóval. Legfőbb előnye pedig az, hogy nem kell hozzá modernül épített és olajozott országut, hanem a legrosszabb utakon is egyenlő gyorsasággal halad. Egyelőre csak két személy számára konstruálták meg a gépet. Mihelyt azonban megfelelő érdeklődés mutatkozik, három és négyüléses ilyen dynamphereket fognak konstruálni. Minthogy a konstrukciónál figyelembe vették a vásárló közönség általános pénzinségét, a gép aránytalanul olcsóbb lesz az eddigi „találmányoknál”. A könnyű motorikus járművek, a két és háromkerékű motorbicikli tehát veszedelmes versenytársat kapott. Még egy szenzációja a kiállításnak az az eszköpecny, amely önzív ellen is megvédi azt, aki megvásárolta.

Se szeri, se száma az apróbb praktikus szabadalmaknak, amelyek az emberi élet megkönnyítését szolgálják. Csak hogy ehhez másvalami is kell: a nagy tömegek vásárlóképessége. Ezt pedig akkor fogjuk elérni, ha, mint a háború előtt, mindenkinek, aki dolgozni tudott és akart, meg volt a maga vásárlóképessége és az a módja, hogy életét a találmányok révén is kellemessé tegye.

WELLS H. G.

Minden kötet egész vászonban kötve, gyönyörű papírra nyomtatva, kötetenként 60 lej. 1. Anna Veronika. 2. Az istenek elege. 3. Kipps. 4. A láthatatlan ember. 5 és 6. William Clissold világa. 7. Mr. Polly lázadása. 8. Amikor az üstökös eljön. 9. Egyelőre. 10. Elet és kaland. 11 és 12. Tono Bungay. 13. Mr. Britling. 14. Csodálatos történetek. 15. Az álom. 16. Bealby. 17. Mr. Levisnam és a szerelem. 18. A tengeri tündér. 19 és 20. A szenvedélyes barátok. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában összeg és portóköltés előzetes beküldése utánvéttel.

Dr. KULCSÁR ISTVÁN:

Bevezetés az individuál pszichológiába

Tartalmi kivonata: Az ösember lelkismerete. — Az egyén, mint célirányította egység. — A szervek fogvatékosága. — A „fiziológias fogvatékoság”. — A fogvatékoság létrejöttének tényezői. — A fogvatékoság-érzés kompenzációja, a személyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmebaj. — Ellenzítés és bűnözés. — Szexualitás problémája. — A kurtúra. — Nevelés. — Az idegesség gyógyítása. — Önévelés. — Függelék: Az individuálpszichológia története.

Ara 98 Lei. — Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

HÍRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

A vádlottak távolmaradása miatt elhalasztották az Egyesült Bank igazgatóinak táblai tárgyalását

Hivataiból állapítják meg a tárgyalás időpontját

Cluj-Kolozsvár, október 27. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári tábla második tanácsa előtt csütörtök délelőtt az Egyesült Közgazdasági és Jelzalog Bank bűnperének tárgyalása vette kezdetét. A felelősséget perfelvétel érdekességére számítva nagy közönség jelent meg a tárgyalóteremben. Felvontak az összes védőügyvédek: dr. Fischer József, dr. Kertész Jenő, dr. Klein Miksa, dr. Ioan Pop, dr. Fabius Stefan, dr. Rosin, dr. Weisz Jenő, Saragea, dr. Baleanu, míg

a vádlottaknak csak egyrésze jelent meg. A vádlottak névsorának felolvasásánál a vádat képviselő dr. Ilea Ioan főügyész helyettese konstataulta a vádlottak távollétét. A védelem szónokai azt állapították meg, hogy az idézők kikézsítése nem volt szabályszerű és a vádlottak azért maradtak távol a tárgyalástól. A tanács az eljárás kiegészítését rendelte el és hivatalból megállapítandó időpontra elnapolta a tárgyalást.

Merényletet követett el egy berlini operaénekesnő ellen az elvált férje

Hintze Tivadar bankár a berlini városi opera előadása után több lövéssel súlyosan megsebesítette Bindernagel Gertrud énekesnőt

Berlin, október 27. Véres családi dráma játszódott le Berlin-Charlottenburgban, a városi operaház előtti térségen. Bindernagel Gertrud ismert német énekesnőt elvált férje az uccán megtámadta és több revolverlövessel életveszélyesen megsebesítette.

Bindernagel Gertrud nagy sikerrel énekelte Brunhilda szerepét az operaházban. Az előadás után, amikor a színházról távozva az uccára lépett, hirtelen hozzáugrott elvált férje, az ötvenhárom éves Hintze Tivadar bankár, heves szemrehányásokat tett a művésznőnek, aztán többször megütötte, majd amikor a színésznő védekezett a támadása ellen, Hintze revolvért rántott és többször egymásután rálőtt elvált feleségére. A színház alkalmazottai rémülten siettek elő a döbbenetekre, a merénylet lefekték és felháborodásukban véresre verték. Hintze öngyilkosságot akart elkövetni, de ebben megakadályozták. A súlyosan sebesült asszonyt reménytelen állapotban kórházba szállították.

A bankár azzal védekezik, hogy nem akarta megölni Bindernagel Gertrudot, hanem csak meg akarta félemlíteni. A rendőrségen a kihallgatás után letartóztatták és az ügyészségre szállították.

Az amerikai Joint bizottságot küld Ruzsinszkóba

az ottani zsidóság felsegítése céljából

Pozsony, október 27. Mint ismeretes, a háború után a ruzsinszkói és kelet-szlovéniai zsidók nyomorúságán segítő az amerikai Joint Distribution Comitee nagy beruházásokat eszközölt, hitelszövetkezeteket, gépműhelyeket, fiu- és leányárvaházakat, tanoncműhelyeket, stb. rendeztek be azzal a céllal, hogy ennek az ország részének a zsidóságát segítsék. A Joint ezalatt a 14 esztendő alatt szakértők becslése szerint körülbelül 70 millió cseh koronát áldozott ezekre a célokra. Minthogy a ruzsinszkói zsidóság nyo-

mora azóta sem szűnt meg, sőt még jobban fokozódott, a napokban egy ruzsinszkói zsidókból álló küldöttség volt Berlinben, ahol a Joint európai központjának vezetésével tárgyaltak a ruzsinszkói zsidók ügyében. Ezeknek a tárgyalásoknak az eredményeképpen a Joint elhatározta, hogy kiküldi a maga embereit a helyszínre, hogy ott tanulmányozzák a ruzsinszkói zsidóság szerencsétlen helyzetét. A Jointnek ez a tervezett lépése egy újabb nagyarányú segélyezési akcióval van összefüggésben.

Vasárnap délelőtt ül össze Kolozsváron az Aviva-Barisszia IX. Jom-Hahitachduthja

Cluj-Kolozsvár, október 27. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap ül össze Kolozsváron az Aviva-Barisszia szervezet ez évi Jom-Hahitachduthja. Az ifjusági konferencia iránt erdélyiszerke széles körű érdeklődés nyilvánul meg és minden helyiségből nagy számban jelentettek be részvételüket az egyes csoportok delegátusai és tagjai. A vasárnapi Jom-Hahitachduthon, az ifjusági szervezet vezetőin és delegátusain kívül az erdélyi cionista közélet vezető személyi ségei is részt fognak venni. Így első sorban Vermes Ernő, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke, aki külföldi utjáról egyenesen Kolozsvárra jön a Jom-Hahitachduthra.

A Jom-Hahitachduth rendező bizottsága ezúton értesíti az összes Hithab-ruthokat és delegátusokat, hogy szom-

bat éjszaka és vasárnap reggel az összes vonatok érkezésénél fogadó bizottság fogja várni a delegátusokat.

A Jom-Hahitachduth igazoló- és rendező bizottsága a Bné Jiszrael cionista diákkör Fötér 22. szám alatti helyiségében (II. emelet) rendezte be irodáját vasárnap reggel fél 8 órától állandó permanenciában lesz. A delegátusok első utja ide kell hogy vezessen és itt kapják meg a megfelelő utasításokat úgy az elhelyezkedésre, mint a Jom-Hahitachduth programjára vonatkozólag. Minden delegátusnak le kell jelentkeznie a Jom-Hahitachduth irodájában. A delegátusok igazolása délelőtt fél 11 órakor befejezést nyer és azokat a delegátusokat, akik később érkeznek a Jom-Hahitachduth helyszínén fogja igazolni az igazoló bizottság.

A Jom-Hahitachduth ünnepélyes megnyitó ülése fél 11 órakor az Uránia mozgóban veszi kezdetét.

Az ünnepélyes megnyitó ülés után fél 2 órakor társas ebéd lesz a delegátusok számára ugyancsak a Bné Jiszrael helyiségében.

A konferencia érdembeli tárgyalásai délután fél 4 órakor veszik kezdetüket a neolog hitközség Ferenc József utcai iskola termében. A vasárnapi tárgyalások este nyolc órakor befejezést nyernek, majd 9 órakor ismerkedési estély lesz a delegátusok tiszteletére.

Hétfőn reggel 9 órakor ugyancsak a neolog iskolában veszik kezdetüket a konferencia folytatásos tárgyalásai.

Ismételten felhívjuk a delegátusok figyelmét, hogy 50 százalékos vasúti kedvezménnyel utazhatnak a Jom-Hahitachduthra.

SPORT

Nagybányán vendégszerepel vasárnap a Haggibbor

Cluj-Kolozsvár, október 27. (Az Uj Kelet tud.) A Haggibbor futbalcsapata vasárnap Nagybányára rándul le, ahol a jöképesű Phönix-CSB-nek lesz ellenfele. Ez alkalommal a Haggibbor mindazokat a játékosokat szerepelteti, akik az igazolási nehézségek miatt eddig nem játszhattak bajnoki mérkőzést. A Haggibbornak egy harmad, mint csatársorában új emberek állnak starthoz, számszerűen ötven. Miután a csapat legközelebbi bajnoki mérkőzése november 20-ra esik, a nagybányai mérkőzés lesz az új összeállítású csapat erőpróbája, mert valószínű, hogy a jövő heti leigazolások során az új erők már bajnoki mérkőzést is játszhatnak. A csapat felállítását közelebbről közöljük. A zsidó futbalcsapat a Phönix-CSB-nek tavasszal ad revánsmérkőzést, ami érdekes eseménye lesz a tavaszi szezonnak.

A budapesti német-magyar válogatott mérkőzést az olasz Carraro vezeti. A magyar csapat a már ismert felállításban veszi fel a küzdelmet, melyben, talán a magyar futball életében először, nem szerepel a Hungáriának egyetlen játékos sem. Háda II., Kövágó-Biró, Borsányi-Sárosi-Lázár, Korányi II., Auer-Turay-Toldi-Déri. A belső trío a régi lövésztárok közül áll, akik az utóbbi hetekben formába jöttek. Tartalék a Hungária igazgatója Baráthy és Szabó I.

Ma, pénteken délután kerül eldöntésre a cseh-olasz Európa kupamérkőzés, amelyen a cseh csapat nagyon ambiciózus a győzelemért. Az olaszok győzelmi szerelát azonban aligha fogja megállítani a cseh csapat, mely a következő felállításban veszi fel a küzdelmet: Planicska, Burger-Cstyroky, Madelon-Csamball-Kresil, Junek-Slly-Nejedny-Kopecky-Puc.

Vasárnap Kolozsváron a Románia a Soimiával kerül össze a nemzeti bajnokság során. Ez a mérkőzés elsősorban ad alkalmat a kitünő kolozsvári együttesnek, hogy két ponttal gyarapítsa pontszámát. A NAC vasárnapi bukaresti balsikere után barátságos mérkőzés keretében próbálja helyrebillenteni elvesztett önbizalmát. A NAC régi, helybeli riválisával, a Törekvéssel játszik.

A szezon összes versenyei közül a legizgalmasabbnak a Haggibbor teadélutánján rendezendő Yo-Yo verseny ígérkezik, melyre fantasztikus számú benevezés érkezett. A Yo-Yo versenyhez is a Salgó-jazz adja a muzsikát. Vasárnap délután 5-kor a Palacéban!

Rablógyilkossági kísérlet a Fellegvári uton. A napokban vakmerő rablógyilkossági kísérlet történt a Fellegvári uton. Éjjel körül egy ismeretlen ember szölytött meg Tompa Piroksa rendőri felügyelet alatt álló nőt, aki az idegennek elmesélte, hogy pár száz lejt gyűjtött össze, mely összeget állandóan magánál hordja. Az idegen erre kést rántott elő és melbe akarta szúrni a leányt, de a kés elcsuszott és a leány száját érte. A leány sikoltozni kezdett, mire az ismeretlen futásnak eredt s így az előléptető rendőr már csak a vérző leányt találta a helyszínen.

Sokat beszérről a szükpen kancellár. Ezzel a szükja meg a kaban segíteni. Azt is megálltani muszaj. nek a meglemegfogalmazog egyik az, hogzottak és muarányban az. tani és az iggel új munkamásik nem kéaz államnak nagyvállalatoigzgatónak fi meszetesen vonatkozik a összefüggésbe tartományokk Akár állami szállítási jóváciák, vagy adpóliumok formádestől azt reledő választástudja tenni. latkozata, hogkormányzása a viszonyok, nma 120 ezer edirektorok, negatők évi jövejavára... Ennek a mo logikára szomazta meg, a kancellárra binyilatkozatából Nem egymillkülek Ezzel szembe köröi enyhén Pápen magabitéseit. A s pont pedig neküyes ravaszko len kancellár et a saját négyümolesözétn is a munkanél munkában lév tény tehát, ho tenként 5—20 len kormány ismerésre, mer az államkassza hozzá, viszont jelentékeny öss munkások bérje kenti. Eppen lom, amelyet a kormányrendelet rakni a munká a kormány né érdemeket szer nevezhető körül férfiúi cseleked tusnak ebben a szerep jut, hog folyton olyanké a munkanélküli jon. A járuléko kentik. Így nag az a helyzet, hog hánvada már nem gélvt, vagy olya nem érdemes gólni és a kios rezzül sorban akik ezt nem is jóműködő büro tel tehát a m A lapok kimuta

Von Papan kancellár elfelejtette befejezni a mondatot

A nagyiparosok táviratözönére Papan megretírált az igazgatói jövedelmek maximálásáról, de a munkások bérredukcióját szükségrendelettel végrehajtotta

Nem akartak maximálást a mamuth-fizetésű németországi gyári igazgatók. Hogyan akar a munkanélküliek bőrén népszerűséghez jutni Von Papan kancellár?

Az Uj Kelet állandó berlini levelezőjétől

Berlin, október hó.

Sokat beszélnek ma Németországban arról a szükségrendeletéről, amelyet Papan kancellár szeptember 4-én adott ki. Ezzel a szükségrendelettel azt parancsolja meg a kancellár, hogy Németországban segíteni kell a munkanélkülieken és azt is megállapítja, hogy számukat apasztani muszáj. Két jelentős pontja volt ennek a meglehetősen imperatív tenorban megfogalmazott szükségrendeletnek. Az egyik az, hogy a munkában levő alkalmazottak és munkások bérét per centuális arányban az egész vonalon le kell szorítani és az így felszabadult bérfelesleggel új munkásokat kell alkalmazni. A másik nem kevésbé érdekes pont szerint az államnak jogában áll a bankok és nagyvállalatok igazgatóinak és vezérigazgatóinak fizetéseit maximálni. Természetesen csak azokra a vállalatokra vonatkozik a rendelet, amelyek valamely összefüggésben vannak az állammal, a tartományokkal és autonóm városokkal. Akár állami szubvenció, kedvezmények, szállítási jóváírások, kölcsönök, garanciák, vagy adók, vagy pedig akár monopóliumok formájában. Ettől az intézkedéstől azt remélte Papan, hogy a közlekedő választásokon nevét népszerűvé tudja tenni. Emlékeztet az a sajtónyilatkozata, hogy Németországban az ő kormányzása alatt lényegesen javultak a viszonyok, mert a munkanélküliek száma 120 ezer emberrel apadt, míg a bankdirektorok, nehéz és könnyűipari igazgatók évi jövedelméből a munkanélküliek javára...

Ennek a mondatnak az első felét a logikára szomszós közvélemény fogalmazta meg, a másik felét azonban Papan kancellárra bízta, aki ezt a félmondatot nyilatkozatából kifejejtette...

Nem 120 ezerrel apadt, hanem egymillióval nőtt a munkanélküliek száma

Ezzel szemben Németország baloldali körei enyhén szólva túlzottan tartják Papan magabizós és optimista kijelentéseit. A szükségrendeletben foglalt pont pedig nem volt egyéb, mint nagyon ügyes ravaszkodás, mellyel a népszerűtlen kancellár egy régen meglévő helyre, tet a saját népszerűsége javára akart gyümölcsötvetni. Németországban ugyanis a munkanélküliek segélyét eddig is a munkában lévők folyósították. Az a tény tehát, hogy egy munkanélküli hetenként 5-20 márka segélyt kap, egyetlen kormány számára sem lehet ok elismerésre, mert ezekhez az összegekhez az államkassza igen minimálisan járul hozzá, viszont a még munkában lévőkötől jelentékeny összeget vonnak le, ami a munkások bérjövödelmét lényegesen csökkenti. Eppen ezért érthető az az igazságot, amelyet a munkásságból egy ilyen kormányrendelet kivált. Ujabb terheket rakni a munkásság vállaira, hogy ebből a kormány népszerűsége és választási érdemeit szerezzen, semmiképpen nem nevezhető körültekintő és önzetlen államférfiúi cselekedetnek. Az állami apparátusnak ebben a kérdésben csupán az a szerep jut, hogy a munkanélküli segélyt folyton olyanképpen szabályozza, hogy a munkanélküli segélyből mindenki kapjon. A járulékokat tehát állandóan csökkentik. Így nagyon gyakran adódik elő az a helyzet, hogy a munkanélküliek egy hányada már nem kap munkanélküli segélyt, vagy olyan keveset kap, hogy azért nem érdemes tíz kilométereket gyalogolni és a kiosztó helyeken napokon keresztül sorban állni. Sokan vannak, akik ezt nem is teszik meg és ezeket a jómunkátó bürokrácia törli a segélyezett listákból a munkanélküliek listájából. A lapok kimutatják, hogy szeptember

4-ike óta éppen 120 ezer embert húztak ki a hatóságok a listából. Itt van tehát az a 120 ezer munkanélküli, akik Papan szerint már nem munkanélküliek. Pedig ezek munkakalmat egyáltalában nem kaptak. De ezek a statisztikák egyebet is megmutatnak. És pedig, hogy a legutóbbi hetekben nem 120 ezer, hanem egymillió ember nem részesül már munkanélküli segélyben, akiket különböző ürügyek alapján töröltek a munkanélküliek listájáról.

Az első pontot siettek azonban végrehajtani

A helyzet tehát semmiféle optimizmusról nem ad okot. Valószínűleg Papan ur csak éppen a választások utánra halasztja annak hivatalos megállapítását. A szeptember 4-i szükségrendeletet viszont a nagyiparosok azonnal felhasználták arra, hogy első pontjának intézkedéseit haladéktalanul végrehajtsák. És pedig: gyorsan leszállították a béreket. Későbbi dolog lett volna az, hogy a bérkülönbséget összegéből felvesznek-e újabb munkásokat, vagy sem. Hogy ez megtörtént-e,

arról a munkások nem tudnak, mert sok betekintésük a gyár adminisztrációjába nincsen. Annyi azonban bizonyos, hogy az új bérnyomás ellen a legtöbb üzemben sztrájkba lépett a munkásság. Szeptember 4-e óta Németországban 348 sztrájk volt. Ezek a sztrájkok pedig azt mutatják, hogy a szükségrendelet egyáltalában nem fokozta von Papan kancellár népszerűségét.

Flotow urat kinevezik

A szeptember 4-i rendelet másik intézkedése az lett volna, hogy a vezérigazgatók, nagyipari igazgatók, ellenőrök, stb. fizetését szintén maximálhatja a munkanélküliek javára. Azaz a levont összegeket be kellett volna fizetni az államkassza munkanélküli alapjára. Ugyáltszik, Papan november 6-án a munkanélküliek jelöltjeként akarja magát megválasztatni, mert a szükségrendelet végrehajtására valóban megbízta bizonyos Flotow nevű urat. Nagyipari körökben ez a kinevezés egyszerűen konsternációt keltett és bár a vezérigazgatók nem éltek a sztrájk alantas eszközeivel, Papannek

mégis retirálnia kellett. Memorandum memoranduma, értekezlet értekezletre következett, Papan táviratok ezreivel árasztották el. És pár nappal ezelőtt a hivatalos lap közölte, hogy Flotowot egy másik ügyosztályba helyezték át. Helyét nem töltötték be. Ez a rendelet ipari körökben ugyan általános megnövekedést váltott ki, de a postahivatal további jelentékeny jövedelemtől esett el...

Kik tiltakoztak?

Flotow visszahelyezése olyan óriási felütést keltett Németországban, mely möfélett felvillanyozta a közvéleményt. A berlini nagy lapok kihasználta azt a táviratözönt, amely Papan kancellár íróasztalába ömlött és összeállították azoknak a listáját, akik tiltakozásukat jelentették be a jövedelem-maximálás ellen. Kiderült, hogy az akció élén a következő vállalatok szerepelnek: Krupp, Thissan, Haniel, Knöckler, Sturm, Röchling, Otto Wolf, Vögler Siemens, Duisburg, Frohwein. A riporterek nem voltak restek és kiszámították, hogy a felsorolt üzemeknél ötven olyan ur ül, akiknek hozzávetőleges összjövedelme évi egy és negyedmillió márka, ami 50 milliárd lejnek felel meg, tehát egy-egy személyre számított 1 milliárd lej évi jövedelemnek felel meg. Ezt napokra is átszámítva megállapították, hogy egy nagyipari igazgatónak napi jövedelme 2 és félmillió lejnek felel meg. Egy másik nagyipari csoport, amely szintén tiltakozott, „csak” olyan igazgatókat számolt tagjai közé, akiknek évi jövedelme „mindössze” 2 és félmillió lej. Ez az összeg az egész országban 2 és félmillió emberre jut. A többi ipari körökre azért nem került sor, mert Papan elegendőnek tartotta a fent felsorolt urak intervencióját is és visszavonta, nem a szükségrendeletet, hanem annak csak második pontját. Így a munkások bérét a munkaadók redukálták, az igazgatói jövedelem-maximálást illetően pedig...

Nos, amint már fentebb írtuk, von Papan kancellár a közvélemény által megfogalmazott mondat másik felét elfelejtette befejezni.

Pap Gábor

Roosevelt megbuktatja Hoovert

November 8-án megszűnik Amerikában az alkoholfilalom

Newyork, október 27. Tizenhárom nap múlva, november 8-án dől el, hogy a legközelebbi négy évben ki lesz az Amerikai Egyesült Államok elnöke. Tudvalevően az Unio elnökének sokkal nagyobb hatalma van, mint egyik-másik európai uralkodónak. A Fehér Ház lakójának állása nem díszes méltóság, hanem az elnök szokta megszabni és irányítani az Egyesült Államok politikájának irányvonalait. Egészen bizonyos, hogy Hoover nem lesz újból a Fehér Ház lakója. Helyette Franklin Delano Roosevelt, Newyork állam kormányzója kerül az amerikai Egyesült Államok élére. Az utolsó hetekben Roosevelt sánzai jelentősen megnövekedtek, míg Hoover megválasztása elé most már saját hívei is a legnagyobb pesszimizmussal tekintenek. Jelenleg a fogadások 13:5 arány-

ban állanak Roosevelt javára. Ez az első eset, hogy két héttel a választások előtt a jelenleg uralmon lévő elnök ellen ilyen nagy eltolódású fogadásokat kössenek. Roosevelt esélyének megnövekedéséhez nagyban hozzájárult az a körülmény is, hogy unokaöccse, Theodor Roosevelt nek, az amerikai Unio legnépszerűbb elnökének, aki 1901-1909 között állott az amerikai köztársaság élén, Roosevelt megválasztásával hosszú szünet után újból a demokraták kerülnék kormányra, akik kicsavarták a republikánusok kezéből az amerikai közelet irányítását. Roosevelt uralomrajutásával eltűnik a prohibíció is. Az elnökjelölt egyik sarkalatos programja a korrupció ellen való küzdelem, amelynek főokát a prohibícióban jelölte meg. Roosevelt egyébként, aki a napokban töltötte be 51-ik élet-

évét, 1928 óta kormányzója Newyork államnak.

Washingtonból jelentik: Hoover elnök utasította a kongresszus vámtarifabizottságát, hogy 18 fontos ipari cikkre magas vámokat vezessen be. Amerikában attól tartanak, hogy az új védővámok még jobban meg fogják drágítani az életet Amerikában.

Egyidejű jelentés szerint az amerikai titkos rendőrség fontos adatok birtokába jutott, amelyekből kiderült, hogy a kommunisták december 4-én valamennyi államban monstre éhségfelvonulást akarnak indítani Washington felé. A rendőrség különleges rendszabályokat fogantatott a Fehér Ház, a kincstári hivatal és a kormányhivatal védelmére. Számos letartóztatás történt.

A birói likvidálás alatt álló cégek ellen azonnal elrendelhető a csőd, ha nem kérnek kényszeregyezséget

Az új kényszeregyezségi törvény alkalmazásának következményei

Bucuresti-Bukarest, október 27. (Az Uj Kelet tud.) A hivatalos lap október 21-ki száma közölte végül a birói likvidálás megszüntetéséről és a kényszeregyezés módosításáról szóló törvény szentesített szövegét. A törvény kihirdetését kereskedelmi körökben egyre fokozódó nyugtalansággal várták, mert a törvény az adós és hitelező viszonyának rendezését illetően teljesen új helyzetet teremtett. Az új törvény közli a kényszeregyezés megváltoztatott feltételeit:

a minimális kvóta a jövőben negyven százalék lesz és az adós az eddigi három év helyett öt éven belül fizetheti a kényszeregyezségi kvótát.

Ezenfelül jelentős könnyítést tartalmaz a törvény a kényszeregyezségi akták bélyeg

illetékeire vonatkozólag is.

Jogász körökben nagy érdeklődéssel várták, hogyan fogják az új törvény rendelkezéseit alkalmazni azokra, akik előzetesen vagyunk birói uton való likvidálást kérték. Az új törvény meglehetősen bizonytalan megfogalmazásban azt mondja, hogy ezek a törvény kihirdetésétől számított három hónapon belül kényszeregyezséget kérhetnek az új törvény enyhített feltételeinek megfelelően. Nos, az eddigi joggyakorlat során kiderült, hogy

ez az intézkedés a birói likvidálást kérőkre felettébb veszedelmes.

A bukaresti törvényszék kereskedelmi szekciója tegnap tárgyalta A. Reis, birói likvidálás alatt álló fővárosi kereskedő

ellen beadott csödkérelést.

A kereskedő azzal érvelt a bíróság előtt, hogy az új törvény által adott három hónapi terminuson belül nem lehet ellene csödot elrendelni, mert ezen idő alatt kényszeregyezséget kérhet. A bíróság ezzel szemben arra az elvi álláspont-ra helyezkedett, hogy

a birói likvidálás megszüntetése után a kereskedő a három hónapon belül is bármikor csödot állá helyezhet,

ha a csödkérelést megelőzően nem kér kényszeregyezséget. Ennek az elvi kérdésnek az eldöntése után a bíróság azonnal letárgyalta magát a csödkérelést is és azt helyénvalónak találva, elrendelte a csödot az L. Reis-cég ellen.

h ünnepélyes megörökör az Uránia tét.

nyitó ülés után péd lesz a delegáció csak a Bné Jisz-

mbeni tárgyalásai veszik kezdetüket Ferenc József uti asárnap tárgyalásr befejezést nyer szerkesztési estély teletére.

kor ugyancsak a k kezdetüket a gos tárgyalásai. k a delegátusk ázalekos vasuti tnak a Jom-Ha-

RT

vendég-
örnap a
bor

r 27. (Az Uj Ke. r futballcsapata rándul le, ahol a B-nek lesz ellen. Haggibbor mind-repelteti, akik az hiatt eddig nem közöst. A Hag. nt csatársorában thoz, számszerint legközelebbi bajer 20-ra esik, a sz az új össze- pája, mert való- leigazolások so- noki mérkőzést is felállítását köze- b futballcsapat a ad revánsmér- nyéne lesz a ta-

gyar válogatott aro vezeti. A smert felállítás. smet, melyben, életében először, rianak egyetlen .. Kóvágó-Biró, Korányi II.- ri. A belső trió l, akik az utóbbi Tartalék a Hun- átky és Szabó I.

kerül eldöntésre amérkőzés, ame- on ambicionálja győzelmi szériáit gállítani a cseh ző felállításban anicska, Burger samball-Krcsil, -Kopecky-Puc.

a Románia a nemzeti bajnok és elsőjében ad rari együttesnek, sa pontszámát, a resti balsikere keretében pró- szított önbizál- li riválisával, a

ei közül a leg- bor teadélután rseny ígérkezik, u benevezés ér- pez is a Salgó- sárnap délután

st a Fellegvári r rablógyilkos- ellegvári uton. r ember szől- a rendőri fel- z az idegennek z lejt gyűjtött adóan magánál est rántott elő a leányt, de a száját érte. A rre az ismeret- gy az elősiető leányt találta

Fogápolás tudományos alapon

Unna dr. tanár, a kiváló orvos és tudós megállapította, hogy a fogkefe és a víz nem elegendő a fogak ápolásához. Az ő utasítására állították össze a Pebecco-fogpasztát, amely megfelel mindazon feltételeknek, amelyeket a modern tudomány a helyes fogápolástól megkövetel. Pebecco példás módon tisztítja a fogakat, reggelyi fehér sajtú ed, anélkül, hogy megtámadná a zománcot. Pebecco megakadályozza a fogó képződését, erősíti a foghúst és tiszta lehetőséget biztosít. Már aromája is igazolja, hogy a Pebecco fogpaszta egész különleges fogápolószer.

BEIERSDORF & CO. S. A. R. BRAȘOV
Strada Julia Maniu 59

Mi történjék?

Irta: Dr. N. M. Gelber

Az alábbi cikektől dr. N. M. Gelber, a kiváló zsidó történész és publicista küldte be lapunknak. Dr. Gelber, aki a cionista mozgalom egyik legkitünőbb ideológusa, a közeli napokban indítja meg Kolozsváron az ez évi Keren Hajjeszód-kampányt és ennek során sorozatos ismertető és tudományos előadásokat fog tartani.

Amilyen szomorú a diaszpóra zsidóságának nemcsak gazdasági, hanem politikai-szociális helyzete is, annál ragyogóbb képet mutat a zsidó Palesztina fejlődése. Talán egészen sajátos jelenség a mi jelenlegi történelmi létünkben, hogy az amerikai és európai zsidó gazdasági lehangoltsága ellenére, a palesztinai zsidó építőmunka nemcsak hogy megtartotta eddigi pozícióját, hanem nagy lépést is tett előre a fejlődés útján. Eppen ezen fejlődés állandóan emelkedő tendenciája és irányvonala bizonyítja legvilágosabban, hogy öntudatára ébredt a világ zsidósága és ha létezik még valahol lehetőség a zsidóság egészséges konszolidálására, úgy ez egyedül és kizárólag Palesztinában történhetik. Jóllehet az utóbbi években kisebbek voltak a zsidó nemzeti alapok bevétele, mint az előbbi években, de a magántőkének Palesztinába való öntönlése világosan fejezi ki a zsidók nem ama törekvését, hogy ne csak menhelyet teremtsenek Palesztinában a nagy világválság tengeréből kimentett tökéalományuk számára, hanem, hogy ott új gazdasági fejlődésnek vessék meg az alapjait, amely a zsidó tevékenység felfokozását eredményezi Palesztinában és a Közelkeleten. A magántőke erősebb tevékenysége mellett azonban nem szabad elfelejtenünk, hogy lehetetlen lett volna a zsidó magángazdaság mai fejlődése, ha a Cionista Világszervezetnek nem sikerült volna megteremtene az utóbbi évtized folyamán, a Nemzeti Alapok útján azt a szilárd bázist, amely a palesztinai zsidó építőmunka döntő momentumát képezi még hosszú évtizedekig.

A Keren Kajemeth és a Keren Hajjeszód gazdasági téren pionírmunkát végeztet Palesztinában, amely nélkül elképzelhetetlen volna minden magángazdasági fejlődés. A Keren Hajjeszód által finanszírozott zsidó kolonizáció és az általa szubvenzionált egészségügyi, iskolai, építkezési stb. zsidó vállalkozások nemcsak előfeltételeit teremtették meg egy jól megalapozott zsidó magángazdaságnak. Ha csak rövid visszpillantást vetünk a Keren Hajjeszód 11 éves ténykedésére, ez is elegendő ahhoz, hogy számoss nagyhorderejű teljesítményt állapítsunk meg. 1931 végéig 4,528.812 fontot adott ki és investált Palesztinában a Keren Hajjeszód. Ebből az összegből 1,445.613 fontot mezőgazdasági telepítésre, 903.957 fontot nevelési célokra, 519 ezer 751 fontot városi és falusi közmunkákra, 419.989 fontot bevándorlásra, 317.361 fontot kölcsönök és hitelek formájában különböző ipari és kereskedelmi vállalkozásokba és 286.807 fontot egészségügyi célokra fordított.

Látjuk tehát, hogy a mezőgazdaságra tulajdonképpen alig egy negyedet jutott a K. H., míg a többi hozzájárulása sokat olyan célokra fordította, amelyek nélkül a palesztinai magánvállalatok eredményes fejlődése lehetetlen lett volna. Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy a K. H. nagy teljesítményekkel járult hozzá a palesztinai zsidó városok fejlődéséhez is, amelyek elsősorban a zsidó magángazdasági tevékenység területét képezik. Helytelen tehát azt állítani, hogy Palesztina jelen pillanatban abba a helyzetbe jutott, hogy már nincs ráutalva a Nemzeti Alapok további hozzájárulásaira. Eppen a további gazdasági fejlődés érdekelt, sőt magángazdasági alappon. követelik meg a Nemzeti Alapok további eredményes tevékenységét. Minél nagyobb hozzájárulásokat hoznak fel-

a Nemzeti Alapok, annál szélesebbek és terjedelmesebbek lesznek a zsidó Palesztina munkaterületei, ami nemcsak fokozott zsidó bevándorlást, hanem gazdasági alapot is jelent a bevándorló elemek számára, a zsidó lakosság bármelyik kategóriájából is kerüljenek ki ezek!

Palesztina mai kedvező gazdasági helyzete azonban nem szabad, hogy abba az illúzióba ejtse a diaszpóra zsidóságát, mintha a palesztinai zsidó jövőkép nem lenne már ráutalva a világ zsidóságának széleskörű támogatására. Újabb hangsúlyoznom kell, hogy csak úgy válik lehetővé a zsidó Palesztinának egy szélesebb gazdasági kiépülése, ha a Nemzeti Alapok a jövőben is abban a helyzetben lesznek, hogy eddigi tevékenységüket még fokozottabb mértékben kiterjessék. A zsidó Palesztina felépítése nem egy generációnak a műve. Szívós, kitartó és

odaadó munka folytonosságát követeli. Egyes közbeeső nehézségeknek és összecsapásoknak nem szabad kiélezett idegességet kiváltaniok. A mi munkánknak és célkitűzésünknek palesztinai gazdasági pozícióink állandó erősítésére és megnagyobbitására kell irányulnia. Ezen a téren nem szabad engednünk. Már ebből a szempontból is nemcsak a Nemzeti Alapok eszközeivel létrehozott építőmunka konszolidálását, hanem ellenkezőleg: annak legmesszebbmenő kiszélesítését diktálja nekünk a politikai bölcsesség. Hogy ezt keresztülvihessük, Nemzeti Alapjaink további támogatására kell felhívunk a zsidó közvélemény minden rétegét.

Mint minden évben, a közeli napokban is megindul Erdélyben az idei Keren Hajjeszód kampány. Ez alkalommal is Kolozsvár zsidó közössége nyitja az akciót. A Keren Hajjeszód jeruzsálemi direktóriumának delegátusai, a zsidó reneszánsz gondolat kolozsvári ügyvivőinek és munkatársainak kíséretében fel fogják keresni a város egyes zsidó polgárait. Az erdélyi zsidóság, a kolozsvári zsidó közösséggel az élen, mindeddig bizonyosságot szolgáltatott arról, hogy igaz érdeklődéssel viseltetik a zsidó Palesztina növekedése és kiterjedése iránt. Főlegesen különösebb felhívással fordulni Kolozsvár zsidó polgáraihoz a palesztinai zsidó építőmunka előmozdításának szükségességét illetően. Meg vagyunk győződve róla, hogy Kolozsvár zsidó polgársága meg fogja érteni a zsidó népsorsának mai sorsdöntő pillanatát és ennek megfelelően érdeklődését és tenniakaratát az épülő zsidó Palesztina sulyos és szomorú létünknek egyetlen fénypontja felé fogja fordítani.

Színházi filléresgyors indul november 10-én Budapestre

Diszeldadás az Operában és a Nemzeti Színházban. Visszaérkezés 16-án. Jelenkezni lehet november 4-ig

Az „Orbis” kolozsvári nemzetközi utazási iroda november 10-én filléres vonatot indít Budapestre, azzal a céllal, hogy az intelligens erdélyi közönséggel megismertesse a budapesti színházi kultúrát. Ennek a célnak a szolgálatába kíván szegődni akkor, amikor sikerült a társasutazáson résztvevőknek egy négy-napos kellemes szórakozást biztosítani anélkül, hogy ez különösebb anyagi megterhelést jelentene.

Kolozsvárról 690 lejért, Nagyváradról 475 lejért

vehet részt az Orbis budapesti társasutazásán, mely összegért az Orbis utazási irodája a következőket adja:

Budapest oda- és visszautazás gyorsvonati sebességgel futó vonaton. Magyar vízum.

Ingyenes részvétel zenés uzsonnával egybekötött divatrevü bemutatón. A legújabb öszi és téli párizsi divatújdonságok bemutatása.

Ezek a kedvezmények kívül minden utas 6 pengő lefizetése ellenében résztvehet a Nemzeti Színház és az Operaház ünnepi előadásán, amelyeket az Orbis színházi vonat utasai részére rendeznek. Ezenkívül minden utas kap kivánságához képest 50 százalékos kedvezmény igénybevitelére jogosító színházi utalványokat. Már most megjegyezzük,

hogy 6 pengő összárért az Operaház és a Nemzeti Színház diszeldadásain a legjobb helyeket kapják utasaink, aminek a napi ára a két előadásra 16 pengő.

Oleó elszállásolárol is gondoskodik az Orbis iroda szervezete, mert az egész budapesti ott tartózkodás alatt jó szállodákban, illetve penziókban szobát és reggelit 29 pengőért ad utasainak, szobát teljes ellátással az egész ott tartózkodás alatt napi 3-szori bőséges étkezésel együtt 54 pengőért. Természetesen azok az utasok, akik rokonainknál, vagy ismerőseinknél helyezkednek el, nem kötelesek igénybe venni a fenti elhelyezkedési lehetőséget. Jelenkezni lehet az Uj Kelet kiadóhivatalában személyesen, vagy levélben november 4-ig. Oradean megbízottunknál, Blum Zsigmond Rimanóczy u. 2. A jelentkezéssel egyidejűleg a teljes részvételi díjat kell befizetni. A vonat pontos indulási óráját a későbbi közleményeinkben adjuk meg, azonban már most közöljük, hogy 10-én a kora reggeli órákban lesz az indulás, 9 és 10 óra körül. A részvételhez utlevél szükséges, melyet minden utas az induláshoz hozzon magával, természetesen a magyar vízumot külön díjfértés nélkül mi szerezzük meg az utasnak Budapesten. A kolozsvári illetőségűeknek irodánk elvállalja az utlevél megszerzését. Cim: Orbis Cluj, Calea Victoriei 7.

A kolozsvári mezőgazdasági kiállítás látványosságai

Cluj-Kolozsvár, október 27. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári mezőgazdasági kiállítás iránt változatlanul nagy érdeklődés nyilatkozik meg. Különös figyelem fordul a Stern Deszó tulajdonát képező Mercur paprikamalom standja felé, amely előtt Vaida Sándor volt miniszterelnök is hosszabb időt töltött el. Stern Deszó elmondotta a miniszterelnöknek, hogy a szakmabeli paprikakereskedelmet ugyszólván teljesen megbénítják az egyre nagyobb mértékben forgalombahozott, festett lisztből készített hamisítványok, amelyek a jelenlegi forgalomnak közel hetvenöt százalékat foglalják le. Vaida Sándor mély megbotránkozással szerzett tudomást erről a kérdésről és határozottan kife-

lentette, hogy interveniálni fog az illetékes fórumoknál a paprikakereskedelem terén mutatkozó vizsás állapotok megszüntetése érdekében. A Mercur paprikamalom valóban kiváló termékeit aranyéremmel honorálta a kiállítás rendezősege.

A Bogsa likörgyár standja előtt valószínűleg bucsujárást rendeztek a kiállítás látogatói, akik szinte mértéken felül sokat kóstolgtatták a ma már európai hírnévnek örvendő gyár minden igényt kielégítő produktumait. A Bogsa likör már annyira áment a köztudatba, hogy reklámozása ugyszólván teljesen felesleges. Ezen a téren a gyár kitünő vezetői uttörő munkát végeztek, amelyet legfelsőbb helyről is

honoráltak azzal, hogy az udvari szalitió címet ajándékozták a cégnek.

A Katona-sütőde díszes és művészes kollekcója a kiállítás egyik fénypontja volt. A cég, amely a maga nemében szinte versenyen felül áll a piacon, két hónappal ezelőtt ünnepelte meg fennállásának hetvenöt éves jubileumát. Aranyérmeket nem ezen a kiállításon nyert először. Ünnepi kalácsai, dupla-vajas és sós süteményei nemcsak a szemnek tetszetős látványt nyújtanak, de valóban ízletesen és a higienia legszigorúbb szabályainak szemelött tartásával készülnek el. Dr. Gyarmati Béláné urnó, a cég vezetője felhívta figyelmünket a nemrég tervezett ünnepi barcheszekre, amelyeket külön osztályon, zsidó munkások készítetnek, rituális formák szigorú betartása mellett. A barcheszok a sütőde összes főközléteiben is kaphatók, vagy megrendelhetők.

A szatmári hitközségi választás visszhangja

Satu-Mare-Szatmár, október 27. A néhány héttel ezelőtt lezajlott szatmári hitközségi választások élénk visszhangot váltott ki az erdélyi ortodox zsidóság körében. Az askenaz zsidóság érthetően nagy elégtétellel fogadta a választás eredményét és ezt bizonyítja a hitközség elnökségéhez nap-nap után érkező üdvözlő táviratok és levelek. Mint a hangulatra igen jellemzőt, közöljük az alábbi levelet, amelyet a kolozsvári ortodoxia egyik vezető-tagja írtézet Guth Sándorhoz, a szatmári hitközség elnökéhez.

Tisztelt Elnök ur!
Az innepi hangulat és félpihenés alkalmával egy régebbi mulasztást akarok jóvátenni, amikor Önnek és érdekes vezetése alatt álló hitközségnek, mint oly sok ezer erdélyi zsidó, tiszta zsidó szívből kívánok szerencsét a választási sikeréhez.

Elnök ur, az Ön küzdelme heorikus volt. Nemcsak a szatmári hitközségért küzdött, hanem az egész erdélyi askenaz zsidóságért is. Szívből örülök, hogy siker koronázta nemes munkásságát és lelkes küzdelmét. A szatmári ortodox hitközség mindannyiunk ideálja lett és közösséget érzünk vele. Kívánom, hogy az Önök terhére kiírt választás jellemző eredménye a hitközségi párt állandó sikerével járjon. Minden tisztán látó zsidó tudja, hogy a választás eredményében az igazság győzött. Ön győzelemre vitte az igazságot, vigye győzelemre a békét is, hogy valószuljon meg hitközsége életében a mélyseges bibliai íge: „Hoemesz vóhasolajm ajhévü”.

Az Uj Kelet könyvszenzációi

Kreuger gyufakirály szerelmei	60
Szomorú Dezső: Gyuri, kötve	63
Elinor Glyn: Szerelmem órája	66
Arnau: Halálra ítélem! Kötve	68
Maurois: Asszonyok utja, kötve	68
Parrott: Ex-feleség, kötve	68
Móricz: Forr a bor, kötve	68
Werfel: A nápolyi testvérek, kötve	68
Bródy Lili: A Mancsi, kötve	68
Baum: Helén doktorkisasszony, kt	68
Szittnyai: Ninics feltámadás, kötve	68
Földi: Isten országa felé, kötve	68
Zilahy: Két fogoly, kötve	90
Zilahy: Szökevény, kötve	88
Fayard: Szeretni — gyötrelm	32
Szederkényi: Felszabadultak	32
Halász: Mi a villamosság?	20
Móricz Zsigmond: Barbárok	34
Russel: Kína és a kínai probléma	90
Szerlemem és tragédiám	72
Déry Tibor: Országuton	120
Laczkó Géza: Szent Iván tüze	120
Aldanov: Thermidor kilencedik kiadás	90
Szabó Dezső: Karácsony Kolozsvárt	90
Babits: Uj Anthológia füzve	90

Kakhatók az Uj Kelet könyvsztályában.

Az évtized legnagyobb alkotása. Zilahy: Két fogoly. 618 old. díszvásonkötésben 90 lej. A szökevény 88 lej. Zilahy legújabb regénye: A lélek kiálszik 68 lej. Utánvételt portóval, vagy beküldve portómentes LEPAGE-nál Kolozsvár.

„Ar...
Le...
Je...

Németer...

London, ház tegnap Simon küldte dekes kijelentést a politikai helyzetben Angyelország határait. A szolga, hogy állam határszerződés mára.

Az interte ezután, igazságtalan és a Népszólam védelme teles-e Anglétvénie nter azt vában az esetvédeni a vonatkozó vétségi kép.

London, raph berlin szerint nérvannak gkancellár hkanékkülisékedések szettek. Bektekkel nemtén javítan.

Von Papkancellári akinek közverziók vanják, hogy centrum és segítségével. Más hírek n olyan támogatást niszterelnök.

Berlin, oksei szerint cialisták közre a lapon. A két párt választások teni a hatalom.

A müncheni lipseji dönt kormányának zeti szocialis a lipseji ité kormányt hatalom gya nyos kormány tartománygy.

Bracht dr. tegnap sajtócsi fótörvésegy a dön hogy a biro működése n sérelmének, az országos birodalom sz.

Braun port munkatársai szögezni kivporosz min élni kíván a a lipseji dö biztosit. Am fejezést, h működés jöb kormánya kötatta azt a k mi elnöknl.

Birobidzsán és a cionizmus

A fenti cím alatt félig riportszerűen, félig tudományos módszerekkel felépített cikk jelent meg a „Szelektor“ legutóbbi számában. Hat oldalt szentel a kérdésnek, jól megforgatja a tolat a cionista ideológia szívében és aztán kimondja a laikusok számára megdöntenélkül látszó bírálatot: *Nincs Palesztina, nincs cionizmus és ha van valami a zsidóság számára, úgy az csak Birobidzsán.*

A cikkirő nem sokra becsülheti olvasóközönségét, mert kevés felkészültséggel fogott a témához és ennek hiányát olvasóinál is feltételezte. A lényeg: hangzatos kijelentések az elvi ellentétbor leicsinnylése és erre aztán egy apátlan-nyátlan konklúzió.

Műkritika lehet egyéni, de egyéni statisztika nem létezik. Aki párhuzamot akar vonni a cionizmus és a szovjetek között, az tegye ezt a kérelhetetlen statisztika prizmáján keresztül, de nem a maga szemüvegén keresztül. Aki Palesztinát Birobidzsánnal akarja szembeállítani, az vegye elő legalább annak a pártnak irodalmát és sajtóját, amelyre esküszik.

Palesztinában „mindent a Rothschildoktól elhullott kegyelemkenyértől várnak“ — írja a cikkirő, de elfelejti, hogy a birobidzsáni költségvetés 25 millió 790.630 rubeljéből 16.035.000 rubelt az amerikai „rohadt“ burzsujok adtak össze. (Lásd O. H. *Untergang d. Judentums* 191. o.) Tehát nem a munkásság, nem a munkásállam, hanem a Warburgok, a Joint az Agrojoint meg az Ica, a megvetett filantropikus szervezetek. Es „hogy a Szovjet emberek négy év alatt valósították meg azt, amit öt évre ígértek“ — lehet, de nem azt, amit a zsidóknak ígértek, mert a beigért 40.000 zsidó helyett 1931 augusztusában, alig volt 3800 zsidó telepítve. A cikkirő, ha kételkedik ebben, vegye elő a hivatalos kommunista „Tri buna“ 1932. évi 2. számát, ott meglátja, hogy maga *Mereschin*, a birobidzsáni terv megalkotója adja ezt a szomorú adatokat.

Nem akarok én is szubjektív lenni és nem is állítom, hogy ezért a rendszer a hibás. De nincs anyag, nincs ember, akit az az ideológia és az az eszme vezessen az öserdőirtásra és mozsárcsapásra, amely a mi chalucainkat vezette az Émek Jezreelben. Nincs meg az az ideológiai erő, amely a mai kispolgári házakból származó, szocializmusunknak megnyert, ifjainkat alkotó, teremtő erővé tette.

Birobidzsánba nem a deklasszált, nem az osztály nélkül maradt elem ment, hanem az a réteg, amely eddig is földműveléssel foglalkozott (lásd *Mereschin*: Birobidzsán, Kulturliga kiadás, Kiev) és ennek dacára rohamosabb volt a visszavándorlás, mint a telepítés. „A legutóbbi év folyamán 4000 zsidó kolonista hagyta el Kalinindorfot és az új kolonisták kétharmada tért vissza a városokba“ — írja az *Emesz*, a zsidó szekció hivatalos lapja 1931 júliusában.

Szomorú adatok ezek, amelyek azonban nem a rendszer rovására mennek, amely jóakaratosan kezeli a belső telepítés kérdését, hanem ez a dolog dinamikája. Ideológia nélkül nincs önfeláldozó alkotás, a népi kultúra kiépítésének reménye nélkül nincs területi koncentráció, még Birobidzsánban sem. A cikkirő már a birobidzsáni zsidó köztársaságról beszél, de *Mereschin* meg arról panaszkodik a „Tribuna“ 1931. évi 2. számában, hogy: „A Komzet nem akarja elismerni Birobidzsánt zsidó rajonként, mert nem zsidó rajon, mert a cca 3000 zsidóval szemben 35 ezer nem zsidó él ott.“ Ehhez képest Palesztinában már csak aránylag is jobban állunk.

Mi mindent vetnek szemünkre Palesztinában? Hogy konkurrenciát várunk az araboknak, hogy kiszorítjuk őket, hogy földönfutókká tettük őket. Igen, megszüntettük a feudálismust, megvásároltuk a nagybirtokokat, ahol az arab mint hübéres dolgozott és be-

vezettük az intenzív gazdálkodást. Fel emeltük az arab életmódját, megtanítottuk őket az osztályharc ábécéjére, együtt szervezkedtünk velük, közösen sztrájkoltunk és becsületesebb munkafeltételeket harcoltunk ki számukra. Nem elméleti osztályharcot folytattunk mint itteni bírálóink, nem vitaestélyeken tudatosítottunk, hanem kint az életben vittük meg a munkásság harcát. A tegnapi rabszolgasorban sanyalódó hübéresből öntudatos proletárokat neveltünk, a holnap embereit.

A palesztinai munkásság egyenesen és következetesen ment előre a szocializmus és népi kultúra megteremtésének útján, de amint nem köti magát „az angol imperializmus sülydő hajójához“, hanem harcol ellene, úgy nem akar uszályhordozója lenni a komintern elvakult gyarmati politikájának sem. A palesztinai munkásság nem a feudálisokkal és effendikkel szövetséget kötött, amint ezt a komintern tette, hanem közösen szervezkedett az arab ki-kötőmunkássággal és közös fronton harcolta ki legutóbb is követelményeit.

Nálunk nem dezertálnak sem a faluból, sem a bányából, hanem öntudatos igyekezettel hatolnak be a termelési primaer ágába. Palesztinában absurd az az arányszám, amelyet például az ukrainai zsidó szervezett munkásság statisztikája mutat, ahol 0.5 százalékos bányamunkással szemben 22.9 százalékos szovjet-alkalmazott áll, vagy a még egészségesebb fehéroroszországi helyzet, ahol 0.0 százalékos bányamunkással szemben 31.0 százalékos alkalmazott mutatkozik. (Lásd a zsidó szekció szervezeti tanácsának kimutatását Gergel szrt.)

Mi megmutattuk és megmutatjuk Palesztinában, hogy a kapitalista termelési rendszer ezer akadálya ellenére is tudunk hatalmas szociális konstruktív munkát végezni. A zsidó munkásság kulturális, szociális és népnevelő intézményei előtt mozgalmunk legnagyobb ellensége *Otto Heller* is kalapot emel csak azt kifogásolja, hogy amit építünk, azt a zsidó burzsuázia pénzének segítségével építjük. De nekünk a nemzeti felszabadítás a célunk, mert ez a mi időnk kategóriás imperatívusza és ha a szovjeteknek nem „szagos“

az amerikai zsidó filantropok pénze, úgy ezt tőlünk sem tilthatja el. Ha a szovjeteknek szabad elveikkel homlok egyenest ellenkező kompromisszumokat kötni és éppen a gyarmatokon a legstébb reakciós elemekkel összefogni, taktikai okokból a végső cél érdekében, úgy nekünk sem tilthat meg egy sokkal becsületesebb kompromisszumot.

Zsidókérdés van, kisebbségi kérdés van! Ezt a cikkirő is beismeri. Nos hát ha van, akkor miért ne fogjunk mi hozzá a becsületes megoldáshoz, miért legyünk teoretizáló messiást várók? Vagy megint a másik nép nyakára akarunk ülni és zsiros állást váró agitátorokká akarunk lenni?

Oroszország igazolt bennünket, igazolta, hogy a zsidó kérdésnek nincs más megoldása, mint a területi koncentráció. Sőt most legutóbb bevándorlási engedélyeket bocsátott ki az orosz országon kívüli zsidóknak Birobidzsánba való telepítésére. Tehát megszűnt az az elv, hogy minden proletáriátus a maga helyén csinálja meg a maga forradalmát, megszűnt az az elv, ha nem is általában, de úgy látszik a zsidósággal szemben. Oroszország belátta, hogy a speciális zsidó kérdés speciális megoldást kíván. Nincs más megoldása a zsidó kérdésnek, csak területi koncentráció és a zsidók átrétegzése a termelési primaer ágába. De mi tovább megyünk és azt mondjuk: nincsen siker, dezertálástól mentes, területi koncentráció csak ott, ahol a munkát a nép pszichéjéből teremt ideológia kíséri, amely ezer akadályon keresztül segít, önfeláldozásra nevel és csak a sikeres eredményt tartja mindenkor szem előtt. A népi kultúra kiépítése nélkül, teljes nyelvi és szociális autonómia nélkül, nincsen területi koncentráció. Amit Oroszország akar az lehet becsületes és jószándéku, de nincsen meg hozzá az a népi ideálnak nevelt gárdája, amely a mi palesztinai munkásmozgalmunknak sikerült magából kitermelnie. Mi nem akarunk sem klerikális, sem a kommunista Messias elmélkedő, csodát váró chaszidjai lenni. Öntudatos zsidó mezőgazdasági és ipari proletariátust akarunk nevelni, amely maga vivja meg a nemzetet és osztályt felzabáló forradalmát, amely maga építse fel nemzeti kulturájának pillérjén egészséges népi strukturájú szocialista társadalmát. (Nagyvárad)

Berkes Dávid

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Jan Kiepora nagy sikere a Select-mozgóban

Három előadásra elő e elfogytak a jegyek

A rádiózik bizonyára jól emlékeznek még arra a Jan Kiepora-hangversenyre, amelyet néhány nappal ezelőtt közvetített a varsói leadóállomás a nemzetközi műsor keretében. Aki hallotta, biztosan nehezen fogja elfelejteni. A hangverseny végeztével is egyre zúgott a taps, úgy, hogy szegény Kiepora kénytelen volt műsorát egy teljes órával meghosszabbítani. De a mozi barátai sem felejtették el Kiepurát. Kell emlékezzenek még a Dalok városára, amelyben Brigitta Helmmel együtt a múlt évben olyan ragyogó sikerrel szerepelt. Az emberek nagyvárosának nem kell tehát külön bekonferálni ezt a csodálatos tenoristát. És Jan Kiepora most énekelni fog Kolozsváron, Hallani és látni fogjuk ezt a fiatal, kellemes külsejű, rendkívül elegáns és csodálatos hangú tenoristát legújabb filmjében, amellyel meghódította a világot. Az „Egy éjjel, vagy soha“ előadásainál Bukarestben a mozipénztárnál sorba áll a közönség, mint a háború alatt a kenyérért. Kolozsvár, Bukarest és Temesvárral együtt Európa legelső városai között szerepel, ahol bemutatásra kerül ez a nagyon drága film, amely egyike a legnagyobbaknak a hangosfilm feltalálása óta.

Az Opera műsora

Péntek, október hó 28: Othello. (Uj szereposztással)
Vasárnap, október hó 30 (este): A de nevér.
Hétfő, október hó 31: A trubadur.

SELECT-MOZGÓ műsora

Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor:
Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:
Az éjszaka dala. Főszerepben: Jan Kiepora a világ legnagyobb tenoristája és Magda Schneider. Műsoron kívül hangos heti hirodó. Monopol Phobus film.

IRANIA-MOZGÓ műsora

Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor:
Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:
Öten egy jazzbandból. Rendkívüli mulatságos jazz-operett, főszerepekben: Jenni Jugo, Theo Schalk. Műsoron kívül hangos heti hirodó. Kamara film Oradea.

ROYAL-MOZGÓ műsora (Iparkamara új palotájában)

Pénteken 3 órától: A felfordult kastély. WILLY FRITSCH és BARSONY RÓZSIVAL. Ufa ősi filmoperettje.

Szinkör-Mozgó műsora

Pénteken este 9 óra és szombat, vasárnap egész nap (vasárnap matiné): A vén bakancsos és fia, a huszár. A főszerepekben: Szentgyörgyi István, Dezséri Gyula, Poór Lili, Réthelyi Ödön, Nagy Gyula, Kabók Győző, Laczkó Aranka. Rendezte: Fe-

kete Mihály. Készítette: Dr. Janovics Jenő kolozsvári filmgyára. Eredeti magyar népszínmű.

Jön: A hercegnő szabója. Maurice Chevalier, Jeanette MacDonald, Myrny Loy, Charles Ruggles. Rendezte: Rouben Mamoulian.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, október 28.

Bukarest, 19.40: Grammofón. 20: Filharmonikus hangv. 22: Hírek.

Budapest, 9.15: Grammofónhangv. — 12.05: Hangv. 1: Pontos időjelzés, időjárás, 2.45: Hírek, 3.30: Diákféltóra, 4: Petőfi és a szinpad, 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, 5: Bécsi dalok, 5.40: Gyorsírási tanfolyam, 6.10: Cigányzene, 7.15: Mórész Zsigmond előadása, 7.45: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangv. 9.15: Pontos időjelzés, majd jazz.

Bécs, 20.15: Német est.
Berlin, 21.10: Stravinszkij hangv.
Varsó, 20.15: Szimf. hangv.
Milánó, 21.15: Szimf. hangv.
Róma, 20.45: A Marcia su Roma megünneplése.

Palermó, 21: Puccini: Pillangókisasszony c. operája.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 8 lej, vasárnap betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30 szavazat kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Eladó egy angol mechanikájú teljesen új pianinó. Str. Wilson 1/a.

Okleveles francia-német tanárnő által oktatást olcsó árban kezdők és haladóknak. Hármass csoportban is. Társalgással mindkét nyelven személyenként 100 lej havonta. Friedmanné, Reg. Ferdinand 71.

Főzni tudó mindenféle zsidó leány helyet keres. Cim: Moskovits, Rudolf ut 23.

Varróné, elsőrangú francia és angol munkás vállalkozó nagyon olcsón a legkülönböző fazonok készítését, csakis saját lakásán: Calea Victoriei (Magyar u.) 139. Hátul az udvarban.

Női divatszalon. Tíz évi budapesti működés után női divatszalonomat Kolozsváron megnyitottam. Str. Berthelot (Eötvös u.) 6. Gábel Vilmosné.

Belvárosban, jóforgalmu, kóser vendéglő felszereléssel betegség miatt azonnal átadó. Értekezni Coloniale üzlet Nicolae Jorga 17.

Központban két zsidó fiatalember különbejárata szobába, nagyon olcsón teljes ellátást kaphat. Reg. Ferdinand No. 13. Grossmannal.

Zongora bérbeadó. Megtekinthető 2-5 óráig Calea Traian 38.

Nagybányai gesztenyét, aszaltszilvát, szilvaizet szállít szolid ártért Roóz, Tauti de sus, 50 százalékos előleg ellenében utánvétellel.

A „ZSIDÓ“ MARX

Írta: Szabó Imre

A tartalomról: Rabbi Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezetében — Marx és a Rothschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.

A finom papírosra nyomott példánvok

ára 30 lej

Az egyszerű kiadás ára:

15 lej

Megrendelhető bélyeg előzetes beküldése mellett is az Uj Kelet könyvszertárában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

TELEFON
5-66. ROU
(AZ IPARKAM)

Ma, csütörtök
egész Ro

Willy

Bársó

főszereplők

A felho

Német film
téli tájak, i
tánc, zene,

WESTERN

Előadások kez
árak: 3 óraok
órakor

H

— A jugo
várják. Belgr
Skrics-kormá
mány nem tu
a többségét
veződés terve

— Novemb
vaj-importot
jelentik: Nén
zépén lép éle
se. Tekintet
lyére, 75 má
kivetni minde

— Az osz
emeltek a k
érdekében fo
cój ellen. Béd
tek el arról.
Kreditanstalt
a pénzügyet
fa- és a szén
A hírszentes
sorban a Wi
intézetet egy
dultak a kor
emeltek a K
állami megse
tak a pénzü
kedvezések e
a versenytár
érdekeit is s

— A cluj
se kedden, n
cionista hely
Unirii 22.

Ingyen jöhet
tás tartamár
ségeket ma
ritja, ha
Hoffmann C

— Az első
A francia
nak hívják
ságok, hogy
már egy Le
feje volt. A
ben a köztá
jogköre van
királynak
francia köz
Lebrun, aki
cia államfő
kezett, mer
konzul. Nap
Lebrun a p
konzulság m
ciókban m
igen zavart
díto volt és
rost és Ta
denesetre j
foglalkozott
tizált volna
a harmadik
tett semmit
Piacenza he
fenséges un
kinstárnok
ban halt m
bukása utá
örökösjeire.
tak Lebrun
nőknek az
csak névrok
cia államfő

Dr. Jano-
mgyára. Ere.

Maurice Che-
nald, Myrny
Rendezte:

GOR

28.
n. 20: Fil-
k.

ónhangv. —
őjelzés, idő.
iájkélfőra, 4:
ontos időjel-
5.40: Gyors-
yzene, 7.15:
45: Az Ope-
ekar hangv.
jazz.

hangv.

Roma meg.

Pillangókis-

SEH
8 lej, van
sebb apró-
sóknek 80
hirdetések
és levelet
ortóhélyes

aju teljesen

nárnő vál-
ók és hala-
is. Társal-
mélyenként
Reg. Fer-

éány helyet
ut 23.

és angol-
n a legkü-
saját
fagyar u.)

ápesti mű-
at Kolozs.
Berthelot
é.

óser ven-
niatt azon
iale üzlet

ember kü-
olcsón tel-
inand No.

thető 2-5

zaltszivat,
óóz, Tauti
ében után-

TRX

arx csa-
rnyezete
Bauer és

eldánvok

s bekül-
nyvosz-
Pop 10.

TELEFON 5-66. **Roya-Mozgó** TELEFON 5-66.
(AZ IPARKAMARA UJ PALOTÁJÁBAN)

Ma, csütörtökön d. u. 3, 5, 7 és 9-kor
egész Romániában először:

Willy Fritsch és Bársony Rózi

főszereplőkkel az első Ufa-bomba:
A felfordult kastély

Német filmoperett. St. moritzi csodás
téli tájak, ifjúság, görök, báj, életkedv
tánc, zene, szerelem, humor, pompa,
ének.

WESTERN ELECTRIC BESZÉLŐGÉP
Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9 órákor. Hely-
árak: 3 órákor minden jegy 20 ej, 5, 7, 9
órákor 15, 20, 25, 30 és 35 lej.

HIREK

— **A jugoszláv kormány lemondását várják.** Belgrádból jelentik: Várják a Skrcics-kormány lemondását, mert a kormány nem tudta megszervezni a szkupstina többségét federatív állammá átszerveződés tervezetéhez.

— **November közepén újra rendezik a vaj-importot Németországban.** Berlinből jelentik: Németországban november közepén lép életbe a vajimport új rendezése. Tekintet nélkül a vaj származási helyére, 75 márkás egységes vámot fognak kivetni minden vajra.

— **Az osztrák nagybankok kifogást emeltek a kormányról a Kreditanstalt érdekében folyó állami megsegítési akció ellen.** Bécsből jelentik: Hírek terjedtek el arról, hogy az osztrák kormány a Kreditanstalt talpraállítása érdekében a pénzintézetnek biztosítani fogja a gyufa- és a szénkereskedelmi monopóliumot. A híresztelés miatt a nagybankok a sorban a Wiener Bankverein több nagy intézettel egyetértésben beadvánnyal fordultak a kormányhoz, melyben kifogást emeltek a Kreditanstalt érdekében folyó állami megsegítési akció ellen s tiltakoztak a pénzintézetnek nyújtandó újabb kedvezések ellen, amelyek már nemcsak a versenytársak, de a fogyasztóközönség érdekeit is sértenék.

— **A cluji Bétár reorganizációs gyűlése** kedden, nov. 1-én este fél 9-kor lesz a cionista helyiesoport helyiségében, Piata Unirii 22.

Ingyen jöhet Kolozsvárra, mert a kiállítás tartamára féláru jegyet kap. Utiköltésének második felét pedig megtakarítja, ha Hoffmannál cipőt vásárol. Hoffmann Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 19.

— **Az első Lebrun, Párizsból jelentik:** A francia köztársaság elnökét Lebrunnak hívják és most megállapítják az új-ságok, hogy ezelőtt 130 esztendővel volt már egy Lebrun, aki a francia állam feje volt. A francia alkotmány értelmében a köztársasági elnöknek igen nagy jogkörre van és sok tekintetben az angol királynak kevesebb joga van, mint a francia köztársaság elnökének. Az a Lebrun, aki 130 esztendővel ezelőtt francia államfő volt, nem sok joggal rendelkezett, mert Napoleonnal együtt volt konzul. Napoleon volt az első konzul és Lebrun a harmadik konzul. A szerepe a konzulság idején alárendelt reprezentációban merült ki, ami különben nem igen zavarta, mert szenvedélyes műfordító volt és konzulsága idején is Home-rost és Tassot fordította. Lebrun mindenetre jobban járt azzal, hogy nem foglalkozott a politikával, mintha politizált volna, mert Napoleon hálás volt a harmadik konzulnak azért, hogy nem tett semmit. A császárság alatt Lebrun Piacenza hercegének címét kapta meg, fenséges ur lett és Franciaország főkinestárnoka. Nyolcvanöt esztendőskorában halt meg, egy évtizeddel Napoleon bukása után és óriási vagyonnyal hagyott örökösöire. Az örökösök között nem voltak Lebrunok, a mostani köztársasági elnöknek az ősei. A köztársasági elnök csak névrokona a hajdani névleges francia államfőnek.

Jugoszláv csapatok gyülekeznek a bolgár határon

A szerb csapatok benyomulnak Bulgáriába

Belgrád, október 27. Óriási feltűnést keltett Bulgáriában, hogy a belgrádi sajtó izgató cikkeiben Bulgáriát okolja a Jugoszláviában történt véres eseményekért. Szerb illetékes helyen azt hangoztatják, hogy ha a bolgár kormány nem fékezi meg a macedón forradalmárokat, akkor Jugoszláviának joga van hogy saját maga tegyen lépéseket védtelen polgárai oltalmára.

Szófiában kétségtelennek tartják, hogy Szerbia önvédelem címén csapatokat akar előretolni bolgár területen. Marinkovics külügyminiszter már Genfben kijelentette, hogy Jugoszláviának joga van bolgár területre hatolni s a szervezett bandák tüzfőszékét felkeres-

ni. Marinkovics ekkor Japán magatartását hozta fel példának Kinával szemben. Bulgáriában azt hiszik, hogy belgrádi politikai körök a belső zavarokat és a dinár zuhanását egy Bulgária elleni invázióval akarják levezetni.

A Reichspost írja, hogy a horvátországi Ustana felkelőszervezet már nyílt munkába fogott. A szervezet két fő munkapontja: 1. Horvátországot megszabadítani az idegen járomtól és 2. A felszabadult Horvátországot megvédeni minden idegen támadástól. A szervezetet állítólag a halálra ítélt Pavelics Antal képviselő szervezte meg még szeptemberben Dalmáciában.

— **Chalucházasság.** Zamroni-Nóta Slo. mo és Wieder Rivkah chalucok f. hó 30-án, vasárnap délután 4 órákor tartják esküvőjüket Kolozsváron, Honvéd u. 41. szám alatt, az Adler Sámuel-féle házban, melyre ezuton hívják meg szerezettel rokonaikat, cionista és mizrachista elbarátaikat és ismerőseiket. Külön meghívók nem lettek szétküldve.

— **Sikerült az első rakétarepülés.** Berlinből jelentik: Vasárnap a tempelhofi repülőtéren történt meg az első repülőrakéta startja, majdnem teljesen a nyilvánosság mellőzésével. A rendőrség és a tűzoltóság széleskörű biztonsági intézkedéseket léptetett életbe. Kilenc órákor a repülőrakéta, amelyet Reinhold Thilling osnabrücki mérnök konstruált meg, felemelkedett és nagy sivitással nyolcezer méteres magasságot ért el, megfordult, majd spirális vonalban visszaesett a földre és 400-500 méternyire esett le a start helyétől. A rakéta torpedóhoz hasonlít, négy kiugró szárnyal.

— **Eljegyzés.** Baruch Zsenikét Dobrocinaról jud. Somes eljegyezte Marton Izidor Huedinről. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Szomorj Dezső: Párizsi regény.** Szomorj Dezső művészete magában álló a magyar irodalomban, törvényt és szabályt nem ismerő, semmitől nem hátráló, különös tüzekkel és zenékkel telített művészet. A stílusművészet nagy mestere irásaiban közvetlenül érzelmeinkhez és lelkünkhez szól, elszédít és megmámorosít, mielőtt időnk lenne a gondolkodásra. A „Párizsi regény“ még erősebben ég az egyéni Szomorj lirától, hiszen az író küzdelmes fiatalságának éveit, a párizsi éveket, az első sikereket, az első csalódásokat írja meg mosollyal és könnyel teli művében. Egy élet és egy ifjúság regénye ez a könyv, a legszebb énrégenyek közül való. Szomorj Dezső új regénye nemcsak koncepcójánál, de terjedelménél fogva is hatalmas mű; az 500 oldalas testes kötet az Athenaeum kiadásában jelent meg, ára a régi 306 lej helyett most árleszállításban 112 lej minden könyvüzletben, vagy ahol nincs, Lepage-nál Kolozsvár. Kérje az árleszállító sok nagy jegyzékét.

— **A világ legmodernebb története: Wels.** Nagy világtörténet 2400 lej helyett, könyvnapvi kiadás 800 oldal, 300 képpel füze 130 lej, vászonkötésbe 175 lej LEPAGE-nál Kolozsvár, Vidékre után vétel. portómentesen. Kérjen ingyen kotta és zeneműjegyzékét LEPAGE-tól.

— **Felhívás a Brith Trumpeldor tagjaihoz.** A kolozsvári Bétár, valamint vidéki Bétár-csoportok esetleg Clujon tartózkodó tagjait felhívjuk, hogy kedden, november 1-én este fél 9 órákor a kolozsvári cionista helyiesoport helyiségében (Piata Unirii 22.) Albina-palota, a kolozsvári Bétár reorganizációs gyűlésén megjelenjenek.

— **Leharapta a cirkuszi oroszlán egy kiskisgyermek kezét.** Berlinből jelentik: Az Eldorádó-cirkuszban, amely a Pilsen melletti Dobranj községben ütötte fel sátrát, tegnapi este súlyos szerencsétlenség történt. Egy öt éves kislány egészen közelment az oroszlánkezekhez és a rács mellett fekvő oroszlánt simogatni kezdte. Az oroszlán a kiskisgyermek simogatására felugrott és leharapta a gyermek kezét. A súlyosan sebesült kiskisgyermeket beállították a pilseni kórházba.

— **Irországban eselen tiltakoznak a walesi herceg belfasti látogatása ellen.** Londonból jelentik: Az Irországgal való konfliktus kiéleződése ellenére a walesi herceg novemberben Belfastba utazik, ahol résztvesz az ulsteri törvényhozás új palotájának felavatási ünnepén. Az ulsteri sinn-feinisták már eleve tiltakoznak a trónörökös belfasti útja ellen, amelyet az írek újabb kihívásának tekintenek. Angliában is aggodalommal néznek a walesi herceg ulsteri útja elé.

— **Újabb verekedések voltak a bécsi egyetemen.** Bécsből jelentik: Az egyetemen újabb vad verekedések voltak nemzeti szocialista és szociáldemokrata hallgatók között. 15 sebesültet szállítottak kórházba. Az egyetemet és környékét karhatalommal üritették ki. Nem hiszik, hogy a rektor csütörtökön engedélyezné az egyetem megnyitását.

— **Amerikai nagykereskedők Londonban tanulmányozzák a sörkiállítás, mert biztosra veszik a prohibíció megszüntését.** Londonból jelentik: Amerikai nagykereskedők tartózkodnak az angol fővárosban, akik a pénteken megnyíló sörkiállításra érkeztek Londonba. A lapok értesülései szerint az amerikaiak már rendelkezéseket eszközöltek Londonban, annyira biztosra veszik a prohibíció megszüntését.

— **Sevillában egy amerikai matróz jelemezte a rendőrségen, aki azt állítja, hogy egyike a Lindbergh-bébit elrabló gyilkosoknak.** Madridból jelentik: Sevillában egy Shawle nevű amerikai matróz jelemezte a rendőrségen és azt állította, hogy egyike volt a Lindbergh-bébit elrabló gyilkosoknak. A rendőrség őrizetbe vette az amerikai tengerészt, de nem nagyon adnak hitelt szavainak, mert élnek a gyanuperrel, hogy a matróz inkább vállálja egy időre a büncselekményben való részességet, hogy vizsgálódjon az Egyesült Államokban.

— **Foltok az ajtókon és falakon,** valamint szekrényeken nagyon csunyak. Itt csak WIM segít: gyorsan eltünteti a legrosszabb piszkolódásokat és ujjenyo matokat is. Csak a piszkot tisztítja, a festéket ellenben nem veszi le; ellenkezőleg, a festés újja frissül! Festett falnak, lakkozott ajtóknak csodaszépekké válnak, mihelyt WIM-el nedves ledörzsölik és szárazon utápolíturozzák. Végy WIM-et! WIM csodát tesz és kiméli a kezét!

— **Tanul hegedülni?** Bloch Hegedűiskola négy kötetben, kötetenként 144 lej. Után vétel portómentesen küldi Lepage zeneműosztály Cluj. Kérjen ingyen kotta és zeneműjegyzékét Lepage-tól.

— **Felozlatták a magyar szénkartell.** Budapestről jelentik: Fabinyi Tamás magyar kereskedelmi miniszter a szénügylek miniszteri biztosságát megszüntette s a szénkartell felozlatta. A kereskedelmi miniszter a sajtónyilatkozatban hangoztatja, hogy a szénügylet olyan fontosnak tartja, hogy minden intézkedési jogot ebben a kérdésben magának kíván fenntartani.

— **Újabb leszerelési hírek.** Londonból jelentik: A Daily News Chronicle úgy értesül, hogy Litvinov nem fog részt venni a leszerelési konferencia elnökségének november 3-án kezdődő ülésében. Még nem tudni, ki fogja a szöveget az értekezleten képviselni. — Herriot a Quai d'Orsay tárgyalásokat folytatott a francia konstrukció leszerelési tervéről a hadügyi, tengerészeti- és légügyi miniszterekkel.

NAPRÓL NAPRA

A leggazdagabb amerikaiak Fordot tartják, akiknek évi jövedelme meghaladja az egy millió font sterlinget.

Rochester környékének pásztorai rémülettel beszélnek egy óriástermetű, minden ismert kutyafajtánál nagyobb kutyáról, amely tömegesen pusztítja a juhokat. Az állat egy-egy megölt juhból csak néhány harapást eszik s azután ujakat öl meg, főként éjjelenként. Minden megjelenése után véres állati hullák tucatja borítja a földet.

A csehszlovák lapok felháborodással foglalkoznak az amerikai kultusz-kormányokkal azzal a döntéssel, hogy alacsonyabbrendűség címén nem engedi Amerikában nosztrifikáltatni a prágai csehszlovák Károly-egyetemen szerzett orvosi diplomákat.

A párizsi lapok hirdetési rovataiban egyre sürűbben jelennek meg yo-yo lekek hirdetései. A ma már művészetté fejlesztett játéknak különleges figurái és finomságai vannak és sokan abból akarnak megélni, hogy a művészetet a yo-yozás terén szakszerűen terjesztik.

A Rex olasz óriásgözös ma visszakeresztelt első amerikai útjából a genovai kikötőbe. A hajó 19-én indult Newyorkból s a távot rekordidő alatt tette meg Genováig, óránként 48 kilométeres átlagteljesítménnyel.

Helena Araujo, San Salvador köztársasági elnökének leánya titokzatos módon eltűnt a francia fővárosból. Most egész Európa rendőrsége kutat utána. A tizenhétéves leány angliai rokona hoz ebben az ügyben dátum és feladási hely megjelölése nélkül, ismeretlen keréktől nem egészen érthető levelek érkeznek nap-nap után.

— **Hatalmas vihar tombolt Ujzéland északi részén.** Londonból jelentik: Ujzéland északi szigetén, Kawakawa és Auckland között hatalmas vihar tombolt, mely óriási károkat okozott. Mintegy ötven ember sebesült meg az itéletidőben.

— **A devizakereskedelmi törvény végrehajtási utasítása** (1932 okt. 25-ki 250. sz. Mon. Of.) magyar fordításban kapható dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Memorandumul 24. Ára 30, vidékre 40 lej. Postabélyegben is beküldhető.

— **Wald Hermann hegedűművész hangversenyét hétfőn, október 31-én este fél 9 órákor a kat. gimnázium diszteremben tartja meg.** Ezen a koncerten a közönségnek alkalma lesz a legkiválóbb zeneszerzők (Händel, Nardini, Paganini, Sarasate, Tartarini) ritkán hallható műveiben gyönyörködni, amelyek interpretálása az előadóművésztől komoly elmélyülést és a legmagasabb technikai felkészültséget igényli. A zongorakíséretet Wald Renée fogja ellátni. A zenekedvelő közönség nagy érdeklődéssel tekint az igen nívónak ígérkező koncert elé. A hangverseny tiszta jövedelme az Erdélyi Zsidó Diáksegélyző javára megy.

— **Jubileumi matinéet tart a Magántisztviselők Szakszervezete.** A Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezete vasárnap, október 30-án délelőtt 11 órai kezdettel Piata Unirii (Főter) 19. szám alatti helyiségében jubileumi matinéet rendez abból az alkalomból, hogy 15 évvel ezelőtt alakították meg Kolozsváron az első alkalmazotti szervezetet. A matinéen, melyen egy rövid előadás keretében ismertetni fogják a kolozsvári alkalmazotti szervezkedés másfél évtizedes történetét is, fellép a Filharmónikus Társasága (Lakatoskvartett) és Forgács Sándor színművész. A belépés díjtalan, vendégeket szívesen lát a rendezőség.

— **Ruddal ütötte agyon a szomszédját.** A napokban megrendítő gyilkosság történt Mezőszentpéter kolozsmezei faluban. Pretean Teodor mezőszentpéteri földműves összeveszett szomszédjával, Tudoran Ulmannal. A veszekedés során Pretean egy ruddal fejbeütötte Tudorant, aki véresen zuhant a földre és szörnyethalt. A csendőrség nyomban letartóztatta Preteant, akit ma átadtak a kolozsvári ügyészségnek.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Maniu és Titulescu reggeltől estig tartó audiencián voltak az uralkodó előtt **Sándor jugoszláv király közvetít Károly király és Elena hercegnő között?**

A Neue Freie Presse feltűnéstkelítő értesülései Elena hercegnő feltételeiről

A kormány stabilitása egyelőre biztosítottak látszik

Bucuresti. Bukarest, október 27. (Az Uj Kelet tud.) A főváros politikai köreinek érdeklődése változatlanul Elena hercegnő váratlan romániai látogatása felé fordul. Ezzel a kérdéssel kapcsolatosan a legkülönbözőbb verziók vannak forgalomban. A kérdést a külföldi sajtó állandóan felszínen tartja és a bukaresti távirati irodák jelentései alapján igen érdekes részleteket is közöl a román királyi családon belül a közeljövőben várható változásokról.

Puju Dumitrescu, az uralkodó magán titkára szerdán este Bukarestbe utazott és az uralkodónak egy igen fontos izeneztet továbbította Maniu miniszterelnök höz.

Maniu Gyula csütörtök reggel Szi. najába audiencián fogadta a miniszterelnököt.

Ugyancsak audiencián fogadta az uralkodó Titulescu külügyminisztert is. Egyes verziók szerint Maniu és Titulescu között nézeteltérések merültek fel ah hercegnővel kapcsolatos kérdésekre vonatkozólag.

A Neue Freie Presse bukaresti távirata szerint Károly király és elvált felesége, Elena hercegnő között tárgyalások indultak meg, melyeknek célja az, hogy megállapodást létesítsenek az elvált házastársak között a jövőre nézve.

Elena hercegnő állítólag azt követeli, engedjék meg neki, hogy bármikor hazajöhessen az országba és addig tartózkodjék Bukarestben, ameddig csak akar.

Az alatt, míg Bukarestben tartózkodik, meg kell engedni neki, hogy hetenként legalább háromszor találkozhassék fiával, Mihály trónörökösével.

Beavatott körökben úgy tudják, hogy Maniu tegnapi audienciája is a király és volt felesége tárgyalásaival függ össze. Elena hercegnő akkor határozta el magát romániai útjára, midőn meghalotta, hogy Maniu került a kormány élére, mert úgy hiszi, hogy a jelenlegi miniszterelnökben kérséinek hathatós támogatására talált.

Az Adevéru szerint udvari körökben olyan értesülések is vannak forgalomban, hogy a legközelebbi napokban Szi. najába érkezik.

Sándor Jugoszláv király, hogy különböző családi ügyeket beszéljen meg Károly királlyal. Sándor király, mint ismeretes, sógora a román uralkodónak.

Bukaresti utját ugyancsak ezzel a kérdéssel hozzák kapcsolatba.

Bucuresti. Bukarest, október 27. Csütörtök délután öt órára össze volt hívva Bukarestbe a kormány szokásos heti minisztertanácsa. A minisztertanács azonban

ben ezuttal elmaradt. Maniu ugyanis Titulescu társaságában az uralkodónál van audiencián s a két politikus kihallgatása — amely még délelőtt vette kezdetét — a késő esti órákba húzódott be.

Bucuresti. Bukarest, október 27. Mihály vajda tegnap este Szinajából jövet, autón a fővárosba érkezett. A trónörökös azonban edesanyjának, Elena hercegnőnek a Kiszzelev szösszén levő palotájába hajtatott.

Bucuresti. Bukarest, október 27. A Curicul szerint a politikai helyzet viszonylag nyugodtnak mondható. A Maniu-kormány pozícióját legfeljebb Titulescu okvetetlenkedései zavarhatják meg. A kormányban ugyanis

nem kell túlságos belpolitikai nehézségekkel megküzdnie.

Az ellenzéki pártok közül az olberálisok várakozó magatartást tanúsítanak és egyelőre kiméleti időt adtak a kormánynak. A többi pártok között tervezett front

sohasem lesz erős, mert az infláció mellett agítálnak, holott erre nem lehet komolyan gondolni.

Ha a kormány külpolitikai és pénzügyi téren megállja a helyét, úgy stabilitása biztosított lesz.

Duca, a liberális párt vezére a jövő hét elején tér vissza a fővárosba. A liberális párt intézőbizottsága szerdán ül összes és elsősorban arról fog dönteni, hogy milyen magatartást tanúsítson a párt a Népszövetség által diktált pénzügyi felételekkel szemben.

Az Ordinea Nouă foglalkozik Boila Romulusnak a lapokban közzétett levelével és dicséri a professor elegáns gesztusát és korrektségét, amellyel ugynevezett ügyét elintézni kívánja. Kétséget sem szenved, hogy a rágalmozók nem fognak jelentkezni, bár büntetlenséget biztosítottak számukra, de szégyellenék magukat az ország komoly közvéleménye előtt, amely mindig tisztában volt azzal, hogy a Boila elleni vádak csak politikai hátszínre kóhalmányai.

Titokzatos banditák sorra fosztogatják a bukaresti soffőröket

Több bukaresti taxisoffiort fosztottak meg eddig autójuktól

Bucuresti. Bukarest, október 27. (Az Uj Kelet tud.) A fővárosban különös bűnselekmények sorozatára lett figyelmes a rendőrség. Néhány nap óta több soffírt tett bűnvádi feljelentést a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik néhány esetben teljesen azonos eszközökkel dolgoztak. A rablók az autóstandokon taxikat fogadtak fel a környező falvakba

és mikor a határra érkeztek, revolvért szegezve a soffírt, kifosztották, összeközték és az országuton hagyva, az autókkal megszőktek. A rendőrségnek olyirányu értesülései vannak, hogy az autórablásokat néhány soffír követi le, akik nek hajtási engedélyjeit autóbuszszerszencsetlenség előidézése miatt elvették.

Mandzsuriához csatlakoznak Kína északi tartományai is?

Pu-Yi köztársasági elnököt császárrá akarják kikiáltani

London, október 27. Tókiói jelentések szerint Kína északi tartományai el akarják szakadni és a mandzsuriai független állammal fognak egyesülni.

A híreknek annál inkább hitelt kell adnunk, mert az utóbbi hetekben sok olyan előkelő kínai közéleti férfiú tárgyal a japán fővárosban, akik a nan-

kingi kormánnyal mindig is szemben állottak. Lehetőségek tartják Tókióban azt is, hogy Pu-Yi excsászár, köztársasági elnököt császárrá kiáltják ki, ami megkönnyíti a kínai északi tartományok Mandzsuriához való csatlakozását.

Az oroszországi buzaexport ezidén nem fog kihatni a buzaárak alakulására

Kanada nagy buzafeleslegeket exportált. Az árak tovább csökkennek

Newyork, október 27. Az amerikai Farm Board a buzaárak alátámasztását a tavaszi határidőkre való áttolással és ezek vásárlásával végzi, míg kész árut egyáltalán nem vásárol, sőt egyes hírek szerint jelentős készleteiből eladni készül. Kanada 475 millió bushelig megnövekedett buzafeleslegéből már igen nagy mennyiségeket exportált, de a helyzet az angol dominionban sem

sokat javult. Az árak tovább csökkennek. A farmerek a legkiválóbb minőségű árut is igen olcsón adták el, úgyhogy a termelési költségeket is csak bajosan szerezhették vissza.

Amerikai tőzsdeköriökben megállapítják, hogy a szovjet eddigi buzakivitele nem számottevő és valószínűnek tartják, hogy az oroszországi export ezidén nem fog kihatni az árak alakulására.

Erősebb nyomást gyakorolhat a piacra Argentina és Ausztrália. Előbbi 16 ezer tonnát adott el Kinának, utóbbi is sokat adott el Keletáziában és puha buzáját most Anglia vásárolja.

Borah a párizskörnyéki békeszerződéseket okolja Amerika gazdasági katasztrófájáért

Washington, október 27. Borah szenátor, a szenátus külügyi bizottságának elnöke nagy feltűnést keltő beszédet tartott szerdán Nampa városában. Borah védelmére kelt Hoover elnöknek és szemfényvesztéssel vádolta azokat, akik azt állítják, hogy Hoover elnök gazdasági politikája idézte elő az Egyesült Államokban uralkodó válságot. A gazdasági válságot három tényező felelős: — mondotta Borah — a párizskörnyéki békeszerződések, a háborus adósságok kérdéseben követett hibás politika és az ezüst valuta feladása. A gazdasági világválságból csak úgy lehet kilábolni, ha revideáljuk a párizskörnyéki békeszerződéseket, új politikát követnek a háborus tartozások kérdésében és helyreállítják a bimetalizmust.

Stimson támadta a külföldi adósok ellen izgató amerikai sajtót

London, október 27. Stimson amerikai államtitkár a methodista episzkopális egyház bitzburgi helyi tanácsa előtt mondott beszédében a legélesebben támadta az amerikai sovinszta sajtót a külföld ellen szított bizalmatlanság miatt. A demagógia, — mondotta — még sohasem tartotta ennyire érdemesnek, hogy igazgasson a külföldi adósok állítólagos pokoli üzelmei ellen. Még sohasem támadta szenzációhajhász sajtónk olyan féktelenül a nemzetközi együttműködés legszükségesebb lépéseit, mint most.

Kövel dobáltak meg Brüning volt német kancellár autóját

Bamberg, október 27. A Brüning-gyűlések alkalmával a város utcáin súlyos rendzavarások voltak. Az előtt a helyiség előtt, ahol a gyűlést tartották, nagy tömeg gyűlt össze, amely Brüninget megérkezésekor hevesen szidalmazta. A tömeg kódorbasokkal fogadta a rendőröket. Brüning távozásakor autóját kődobás érte, a kő bezuja a kocsi ablakát. A tüntetők — nagyrészt fiatal emberek — különböző pártokhoz tartoztak; igen sok volt köztük a nemzeti szocialista. A rendőrség közlése szerint a tüntetést előre megszervezték. A rendőrpáncsnok további intézkedésig Bamberg város területén betiltott mindenféle politikai gyűlést.

Végetért a bukaresti Balkán-konferencia

Bucuresti. Bukarest, október 17. A Balkán-konferencia tegnap este a Tiszti Kaszinóban rendezett banketten befejezést nyert. A banketten a bolgárok is résztvettek. A záróülésen egyébként elfogadták a Balkán-paktumra vonatkozó tervezetet, kimondták továbbá egy Balkán kereskedelmi és mezőgazdasági kamara felállítását, végül elhatározták, hogy a legközelebbi konferenciát Belgrádban fogják megtartani. A delegációk vezetői ma kihallgatáson jelennek meg a királynál.

Felemelik a szesz árát?

Bucuresti. Bukarest, október 17. Az Argus szerint ma felemelik a borszesz és gabonaszesz árát, miután a szeszgyárak számára eddig megállapított átvételi árkait is fel kell emelni.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomdája, Cluj-Kolossvár, Strada Baros L. Pop (v. Erasmus u.) 10, sa. Telefon 9-71.

Ujdonság! Ujdonság!
JOSEPH ROTH
HIOB
c. regénye.
Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tüzevel és mélységgel, mint Joseph Roth „Hiob” c. regényében. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltés előzetes beküldése mellett, (bélvegen is) vagy utánvétellel.

Taxa post
plátite in
No 124.71a

da Baron L.
Telefon: 9.
Havonta 11
évre 600. eg
földre: Hav
félre 6. e
detések díja
KELET” a
nsidóság ca
kelnk után
rás megjelö

Kampósok

A bécsi es
Ezuttal nem
keresztesek z
tak gumibott
állítottak me
„árja” nemze
tak. A nemz
saját fajtájú
állapították
nak. Mert ez
pártállásról
tiáról, viszo
szimpatizálna
rikaiakkal és
mán fiukat é
talmaztak.

Bántalmazt
tén egészen u
és a tudomár
és furkósbott
dult elő emi
feketék és cs
éket önáll
kai leányok
a legszorgalm
nak. Ha bev
pedig ilyen n
nyodalmak

ugyanis a ki
csak a kölcs
dolgokért. M
a háboru utá
el Bécs város
keresztesek s
étek jó ideig
asztalainál. L
ütlegekek l
szülei adakoz
Viszont a
sem tartozott
szerszáma kö

A london

Belfastban
ták a munkar
jait s ime m
ember ment r
tetei ellen.

A rohamnak
rült döntő gy
célját és irány
bevert ablak
Megmutatko
esi tartalma i
nagyurak” fig
dagságukon —
s éppen ezért
értelemben is
tulásra, mint
szervezése ne
oktalan is.

Az angol mu
zan és nagyjá
Csak a butasá
rá, hogy bár
ganda hálójá
gásra nincs ok
Viszont tör
háza bizonyítj
az angol nép a
letlenül és cél
Eppen ezért
az angliai tünt
Jelentik első
munkások nag
sem várnak p
jaik ígéreteitő
ritják át, akik
nek lenniök.

Az angol mu
cseségre jöttek
megélni s ha
kataklizma, ug
nek részt azok
ban nem érezt
seit.

A londoni tü
abban kulminá
kelt angol mu
ják a kibontak
eszközök keret
fogásuk forrad
A belfasti és
ban még nem r
gazdasági rend
jai és előrevete
temes földreng
egész világon
teti a paloták u
A végső fejl
munkanélküli t